

Kvalitetsrapport

Utbildning, arbete och näringsliv

Läsåret 2022-2023

2024-02-26

Utbildningsförvaltningen
www.pitea.se

Piteå kommun

Innehållsförteckning

	1
INLEDNING	2
FÖRSKOLAN	3
Intresse för berättelser, bilder och texter i olika medier	4
Nyanserat talspråk och ordförråd	4
Intresse för skriftspråk och förståelse för symboler	5
Förmåga att urskilja, uttrycka, undersöka och använda matematiska begrepp	6
Förmåga att utforska, beskriva och samtala om naturvetenskap och teknik	6
Uppföljning av förra årets utvecklingsområden, förskola	7
Utvecklingsområden inför läsåret 2024/2025	8
FÖRSKOLEKLASS	8
Uppskattad måluppfyllelse	8
Uppföljning av förra årets utvecklingsområden, förskoleklass	10
Utvecklingsområden inför läsåret 2024/2025	10
GRUNDSKOLA	11
Uppskattad måluppfyllelse	11
Resultat Nationella prov, åk 3	13
Uppföljning av förra årets utvecklingsområden, åk 3, grundskola	15
Utvecklingsområden inför läsåret 2024/2025, åk 3	15
Betygsresultat i svenska och matematik, åk 6	16
Nationella prov i svenska och svenska som andraspråk årskurs 6	17
Nationella prov i matematik, årskurs 6	18
Nationella prov i engelska årskurs 6	18
Relationen mellan nationella prov och terminsbetyg åk 6	18
Uppföljning av förra årets utvecklingsområden, åk 6, grundskola	19
Utvecklingsområden inför läsåret 2024/2025, åk 6	20
Nationella prov årskurs 9	20
Nationella prov i svenska och svenska som andraspråk årskurs 9	20
Nationella prov i matematik, årskurs 9	20
Nationella prov i engelska årskurs 9	21
Relationen mellan nationella prov och terminsbetyg åk 9	21
Gymnasiebehörighet, åk 9	24
Meritvärde, åk 9	25
Uppföljning av förra årets utvecklingsområden, åk 9, grundskola	27
Utvecklingsområden inför läsåret 2024/2025, åk 9	28

ANPASSAD GRUNDSKOLA	28
Måluppfyllelse hela den anpassade grundskolans verksamhet	28
Förskoleklass, anpassad grundskola	29
Anpassad grundskola	29
Fritidshem, anpassad grundskola	30
Uppföljning av förra årets utvecklingsområden, anpassad grundskola	30
Utvecklingsområden inför läsåret 2024/2025, anpassade grundskolan	31
FRITIDSHEM	31
Uppskattad måluppfyllelse	31
Uppföljning av förra årets utvecklingsområden, fritidshem	33
Utvecklingsområden inför läsåret 2024/2025, fritidshem	33
GYMNASIESKOLAN	34
Uppskattad måluppfyllelse	34
Gymnasieexamen inom tre år	36
Grundläggande behörighet till universitet och högskola inom 3 år	38
Betygspoäng efter avslutad gymnasieutbildning	39
Gymnasieelever som gått över till universitet/högskola direkt efter avslutad gymnasieutbildning	42
Uppföljning av förra årets utvecklingsområden, gymnasieskolan	43
Utvecklingsområden inför läsåret 2024/2025	44
ANPASSAD GYMNASIESKOLA	45
Uppskattad måluppfyllelse	45
Uppföljning av förra årets utvecklingsområden, gymnasieskolan	46
Utvecklingsområden inför läsåret 2024/2025	47
LEDNINGSGRUPPENS REKOMMENDATION	47

Inledning

Enligt skollagstiftningen ansvarar Piteå kommun som huvudman för att planera, följa upp och utveckla utbildningen, vilket också ska göras på enhetsnivå.¹ Den här rapporten skrivs i syfte att bidra till att ge goda förutsättningar för barnens och elevernas lärande. Den presenterar skolväsendets resultat och processer inom målområdet och gör en sammanfattande och framåtblickande analys av vilka behov som finns. Den bidrar därigenom till att huvudmannen kan fatta informerade beslut för att fördela resurser efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov.²

¹ 4 kap. 3-4 § skollagen (2010: 800)

² 2 kap. 8b § skollagen (2018:608)

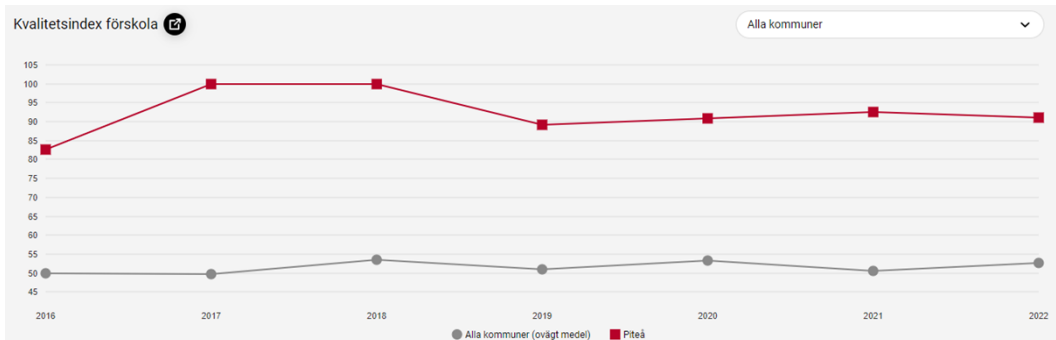
Rapporten tar sin utgångspunkt i målen som Barn- och utbildningsnämnden har inom Piteås strategiska område *Utbildning, arbete och näringsliv är grunden för all välfärd*. För att skapa nulägesbedömningen analyseras tillgänglig statistik och avdelningschefernas rapporter om kvaliteten avseende *kunskaper och utveckling, utvärdering och bedömning, omvärld och utbildningsval samt rektorns ansvar* i förskolor, skolor och fritidshem.

Kommunala strategiska områden och mål	Nationella målområden
Utbildning, arbete och näringsliv är grunden för all välfärd Piteå ska år 2030 ha 46 000 invånare och till 2050 ha 50 000 invånare Piteå ska erbjuda goda förutsättningar för ett livslångt lärande Piteå ska vara en attraktiv ort för näringsliv och företagande	- Kunskaper och utveckling - Utvärdering och bedömning - Omvärld och utbildningsval - Rektorns ansvar

Figur 1. Kommunala och nationella mål inom Utbildning, arbete och näringsliv

Förskolan

Piteås kommunala förskolor håller en hög kvalitet utifrån de kvalitetsindikatorer som RKA (Rådet för kommunala analyser) redovisat och har gjort så under de senaste sex åren³:

För 2022 låg Piteås kvalitetsindex i förskolan på 91, att jämföra med Rikets snitt på 53 och liknande kommuner (enligt Kolada) som låg på 79. Detta resultat placerar Piteå bland de 25 % kommuner i riket med bäst resultat:

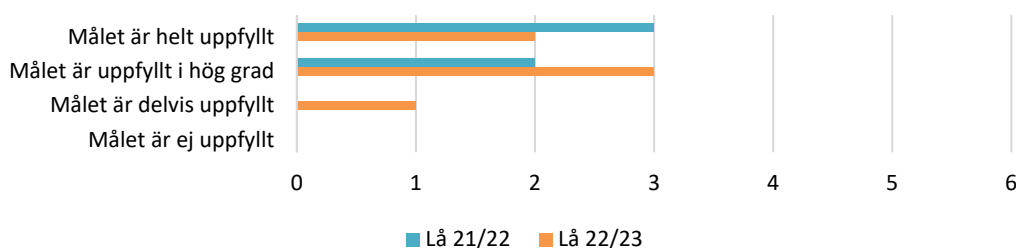
³ www.kolada.se, U11404, hämtad 2024-02-16

Intresse för berättelser, bilder och texter i olika medier

När det gäller läroplanens mål gällande barnens intresse för berättelser, bilder och texter i olika medier, såväl digitala som andra, samt förmågan att använda sig av, tolka, ifrågasätta och samtala om dessa anser 33 % av rektorerna i förskolan att målet är helt uppfyllt medan 50 % anser att målet är uppfyllt i hög grad och resterande att målet endast är delvis uppfyllt.

Intresse för berättelser, bilder och texter i olika medier

I det dagliga arbetet används såväl digitala som analoga verktyg för att stärka barns språkutveckling. Vissa förskollärare har en högre pedagogisk skicklighet att iscensätta och strukturera aktiviteter, vilket gör att kvalitén blir hög, medan andra inte reflekterar och iscensätter aktiviteterna på samma sätt. Alla barn får stimulans att utveckla intresse för berättelser, bilder och texter men rektorerna ser en variation av kvalitén. För att stödja alla barns möjlighet till delaktighet används ett flertal olika alternativa kommunikationsformer som t ex bildstöd och TAKK (Tecken som alternativ och kompletterande kommunikation).

I samband med högläsning och berättande kan även estetiska uttrycksformer användas. Även aktiviteter som uppmuntrar till erfarenheter via rörelse har varit frekvent i olika verksamheter – inte minst vid utomhusundervisning. Pedagogerna har genom kollegiala processer med stöd i forskning utvecklat sina kunskaper och undervisningsformer i syfte att aktiviteterna man genomför ska leda till språklig utveckling hos barnen.

”Kommunikationen hos alla barn tycker vi oss se har ökat. De som hade ett verbalt språk vid uppstart har blivit bättre på att förmedla sina åsikter och önskemål. Flera av de som saknat verbalt språk har svarat otroligt bra på TAKK och bildstöd i form av först-sen. Vi ser ett ökat barninflytande tack vare detta.”

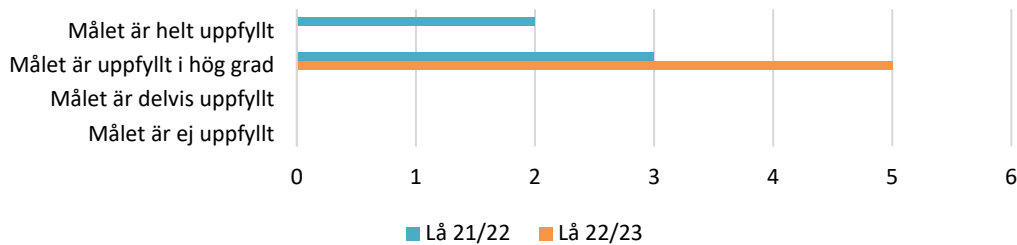
Nyanserat talspråk och ordförråd

När det gäller läroplanens mål gällande ett nyanserat språk hos barnen samt barnens förmåga att leka med ord, berätta, uttrycka tankar, ställa frågor, argumentera och kommunicera med andra i olika sammanhang och med skilda syften anser samtliga rektorer att målet är uppfyllt i hög grad.

⁴ Citat av en av kommunens rektorer

Talspråk och ordförråd

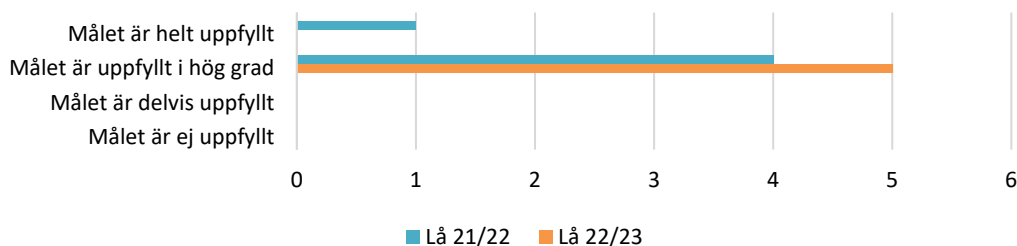
Pedagogerna använder språkutvecklande aktiviteter i sociala sammanhang samt i rutinsituationer i stor utsträckning vilket skapar goda förutsättningar för barn att utveckla ett nyanserat talspråk. I några förskoleområden har man även arbetat med fokusord där man aktivt arbetar med begreppsbyggnad och förståelse.

Pedagogerna har använt en bred palett av uttrycksformer så att alla barn ska kunna lyckas att ta plats i verbala och icke verbala aktiviteter och situationer. I de dagliga arbetet finns flera möjligheter till kommunikation utifrån barnens ålder och behov genom att de erbjuds TAKK, visuellt stöd samt kroppspråk.

Intresse för skriftspråk och förståelse för symboler

När det gäller läroplanens mål gällande barnens intresse för skriftspråk samt förståelse för symboler och hur de används för att förmedla budskap anser samtliga rektorer att målet är uppfyllt i hög grad.

Skriftspråk och symboler

Det finns en bred grund med bildstöd och/eller objektstavla för att stötta barn i struktur och sammanhang över förskoledagen. I några grupper arbetar man med grunderna för skriftspråket och andra har jobbat lite mer med utgångspunkt från barnens intresse.

”Att teckna, använda bildstöd och rekvisita är ett vinnande koncept för att bibehålla barnens fokus. Även barnens delaktighet och inflytande är viktigt, att låta dem kommentera, vara med och berätta sagor eller låta dem titta och känna på det material vi använder.”⁵

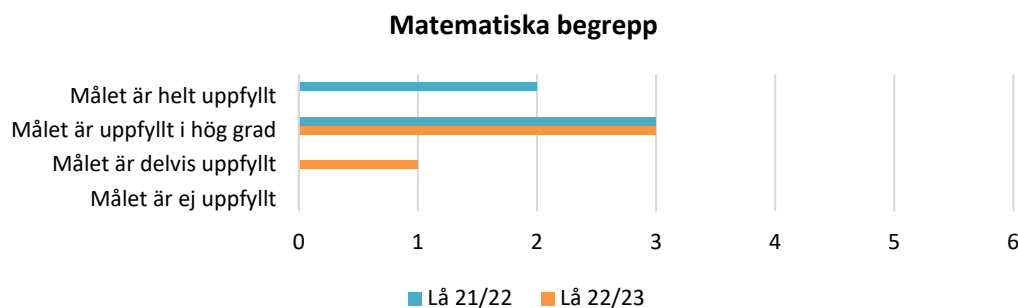
⁵ Citat av en av kommunens rektorer

Som en förlängning av det grundläggande språk- och kommunikationsarbete som lagts under barnens första år i förskolan sker en progression där förståelsen för symboler leder till nyfikenhet för skriftspråket och hur man kan använda det för att kommunicera. Utifrån ökad ålder samt individuell utveckling erbjuds stigande svårighetsgrader utifrån intresset för skriftspråk samt förståelse för symboler och hur de används för att förmedla budskap.

Förmåga att urskilja, uttrycka, undersöka och använda matematiska begrepp

När det gäller läroplanens mål gällande barnens förmåga att urskilja, uttrycka, undersöka och använda matematiska begrepp anser 75 % av rektorerna att målet är uppfyllt i hög grad medan 25 % anser att målet bara är delvis uppfyllt. Detta är en tydlig sänkning av rektorernas upplevda måluppfyllelse jämfört med föregående år.

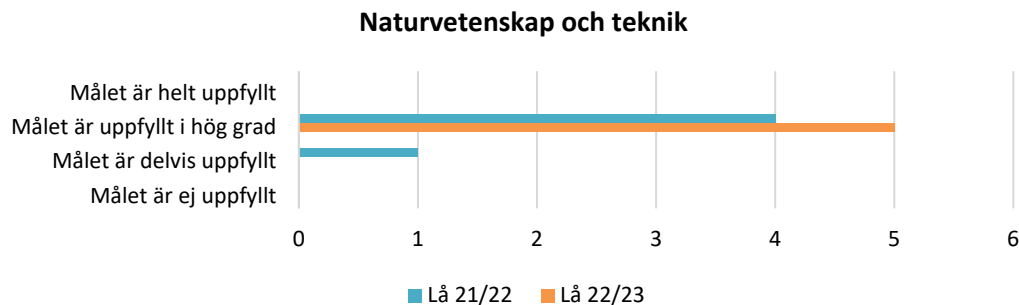
Matematiska begrepp används ofta inom förskolans verksamheter, tex när barnen bygger samt vid olika aktiviteter där räkneord används. Pedagogerna är skickliga på att i olika sammanhang använda matematiska uttryck som blivit introducerade via Skolverkets matematikmodul och Bishops universella grunder i matematik.

Några av rektorsområdena beskriver att matematik är ett område man arbetat med i vardagen men att det inte varit ett uttalat fokusområde denna termin. Detta kan vara en av orsakerna till den försämrade upplevda måluppfyllelsen.

Andra rektorsområden redogör dock för att de haft STEAM (ett pedagogiskt begrepp som står för Science, Technology, Engineering, Arts och Maths) som fokusområde där matematiska begrepp vävs samman med naturvetenskap, teknik och innovation. Arbetsmetoden är att använda olika uttrycksformer för att få en förståelse och insikt i hur allt hänger samman. Olika matematiska begrepp används på ett varierat sätt som förklaringsmodell för de aktiviteter som sker.

Förmåga att utforska, beskriva och samtala om naturvetenskap och teknik

När det gäller läroplanens mål gällande barnens förmåga att utforska, beskriva med olika uttrycksformer, ställa frågor om och samtala om naturvetenskap och teknik anser samtliga rektorer att målet är uppfyllt i hög grad vilket därmed är en förbättring i den upplevda måluppfyllelsen jämfört med föregående år.

I förskolorna har man arbetat mycket med naturvetenskap under året, kanske som ett resultat av föregående års kvalitetsrapport. Man har bland annat haft utbildningsmoduler i ämnet samt annan kompetensutveckling för all personal.

Mycket fokus har lagts på ett utforskande arbetssätt där barnen har stor delaktighet och inflytande i den pedagogiska processen. Arbetet med fokusord har tagits in för att lyfta in naturvetenskapsverb. Upplevelserna är att arbetsmetoden där fokus ligger på ett utforskande tillsammans med barnen har börjat landa på många enheter vilket skapar ett inflytande för barnen i sin utbildning.

Man har även arbetat aktivt med Hållbar utveckling ur olika perspektiv och haft detta som ett övergripande mål. Förskolorna har arbetat med projekt som handlat om återbruk, återvinning samt kroppen och dess funktioner. Rektorerens bedömning är att barnen fått insikter i hur människan påverkar naturen.

”Att bilar och flygplan släpper ut avgaser som är dåligt för miljön, att det är bättre att gå och cykla än att åka bil. De [barnen] vet att man skall vara rädd om papper för det görs av skog och skogen är viktig för både människor och djur. Man kan handla hållbart både skadad frukt och bra märken.”

Utifrån detta är de flesta barn även medvetna om att de själva och andra kan påverka och bidra till en hållbar utveckling. De sorterar och återvinner på förskolan och hemma, de använder ritböcker för att spara papper, de pratar om att föräldrar cyklar till jobbet istället för att köra bil och de plockar skräp på förskolegården. Rektorererna ser tydligt att de utvecklade kunskaperna om hållbar utveckling är förankrade hos barnen. Barnen har vidgat sina kunskaper och lagt grunden till en vidare förståelse som blir synlig under hela dagen i förskolan. De kan uttrycka och handla utifrån ett hållbarhetstänkande. Rektorererna i ett förskoleområde uppger att de aldrig tidigare varit med om att ett mål tagit fäste på detta sätt i både utbildning och undervisning.

Uppföljning av förra årets utvecklingsområden, förskola

- Utveckla material för dokumentation och reflektion

På vissa förskolor har man bland annat gjort nya mallar i en pedagogisk process. Tanken är att se dokumentationen som en process där olika delar bildar en helhet. Erfarenhetsutbyte

⁶ Citat av en av kommunens rektorer

gällande dokumentations- och reflektionsverktyg har skett mellan avdelningar och enheter. Man har även organiserat för kunskap och erfarenhetsutbyte mellan förskollärare inom enheterna.

- *Utveckla arbetet med naturvetenskap, teknik, utomhuspedagogik, språk och estetiska lärprocesser.*

Vissa rektorsområden har arbetat med Skolverkets moduler och all personal har haft kollegial fortbildning.

- *Förskollärares uppdrag*

Arbetet på förskola på vetenskaplig grund är påbörjat och utvecklingsprocessen fortsätter under läsåret 2023/2024 genom att djupdyka i de pedagogiska teorierna samt medverka i Skolverkets moduler avseende förskola på vetenskaplig grund.

Utvecklingsområden inför läsåret 2024/2025

- Utveckla arbetet med förskola på vetenskaplig grund
- Utveckla visionen med "Barnet i centrum"
- Utveckla arbetet med det systematiska kvalitetsarbetet

Förskoleklass

I läroplanen fastställs att undervisningen i förskoleklassen ska syfta till att stimulera elevernas allsidiga utveckling och lärande.⁷

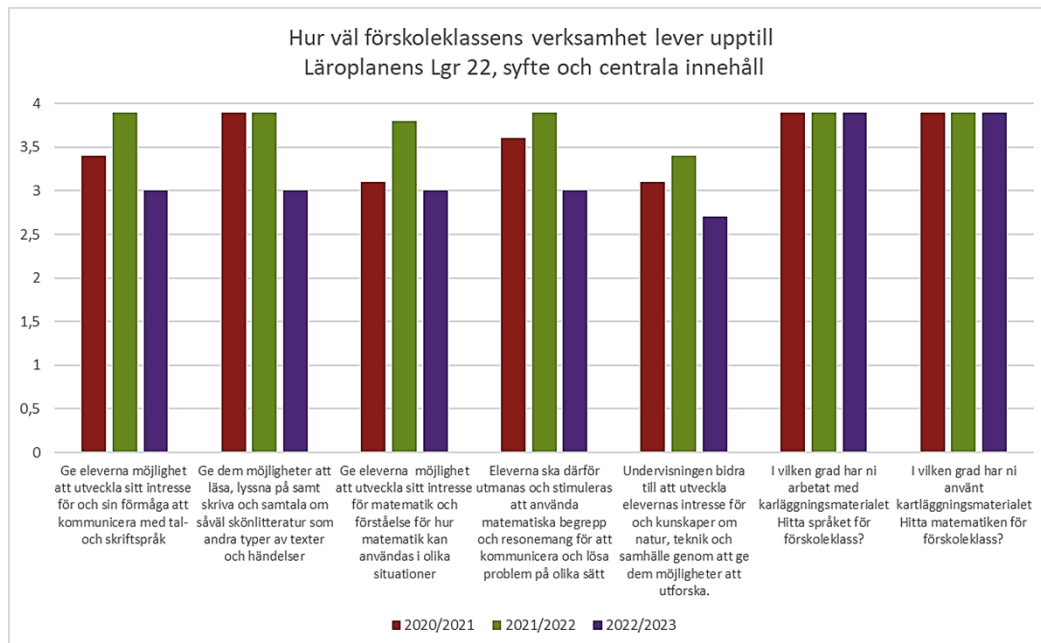
Där anges att undervisningen ska utgå från elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper. Däremot ska undervisningen i förskoleklass även ta sin utgångspunkt i *elevernas intressen* och kontinuerligt utmana dem vidare genom att inspirera till nya upptäckter och kunskaper. Specifikt för förskoleklassen är även att utbildningen ska syfta till att *förbereda eleverna för fortsatt utbildning*.⁸

Uppskattad måluppfyllelse

Hur har förskoleklassens verksamhet i Piteå kommun lyckats leva upp till målen i läroplanen? När rektorerna gör en självskattning kring verksamheten och dess undervisning framkommer följande bild:

⁷ *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet, reviderad 2022*, sid. 21

⁸ *Att lyckas med förskoleklass. En studie av hur rektorer hanterar förskoleklassens utmaningar och möjligheter*, Annika Andréasson, Göteborgs Universitet rapport nr HT18 PDGX61:2, 2018, sid 5

Resultatet bygger på den självvärderingsenkät som avdelningschef lämnat till rektorerna för att skatta i vilken grad man arbetat med det centrala innehållet i Lgr 22. Skalan går från ”Inte uppfyllt” (1) till ”Helt uppfyllt” (4).

Inom alla besvarade områden är bedömningen att man uppfyllt målen 3,0 ”I hög grad”. Resultatet är något sämre jmf med året innan. På frågan *I vilken grad har ni använt er av kartläggningsmaterialet Hitta Språket, Hitta matematiken* skattar rektorerna 3,9 dvs ”Helt uppfyllt”. Sedan 2019 finns i skollagen bestämmelser om en garanti för tidiga stödinsatser. Syftet med garantin är att elever i behov av stöd tidigt ska få stöd utformat utifrån sina behov och kartläggningsmaterialen ska användas under höstterminen i förskoleklassen. Resultaten skall analyseras och sedan skall tidiga stödinsatser till elever sättas in. Insatserna kan vara på gruppnivå eller på individnivå och rektorerna har prioriterat att skolorna arbetar med svenska och matematik.

”I stort sett har alla förskoleklasser arbetat med kartläggningsmaterialet i förskoleklass. Vi tänker att det blir ett naturligt fokus på matematik och svenska.”⁹

Alla övriga självskattade delområden i läroplanen är uppfyllda i ”hög grad”.

”I Öjebyn har förskoleklassen jobbat med kooperativt lärande som metod. Mindfulness, avslappning och massage jobbar förskoleklassen med på Klubbgårdskolan och Munksundskolan. Stopp min kropp är ett bra material som används i förskoleklassen. På Norrbyskolan har man jobbat i nivåanpassade grupper med bokstavsarbete, vilket bidragit till en högre måluppfyllelse. Dagliga lästunder och Bornholmsmodellen har också bidragit.”¹⁰

⁹ Citat av en av kommunens rektorer

¹⁰ Ibid.

I dag upplever skolenheterna att många elever i förskoleklass inte är vana att samlas och arbeta fokuserat tillsammans i större grupp. Det krävs mycket social träning för nya elever i förskoleklassen. Samtliga skolor prioriterar att få fungerade barngrupper, vilket är en förutsättning för fortsatt lärande. De får dagligen arbeta med regler, rutiner och struktur. Många använder sig av bildstöd och ”timetimer” för att eleverna ska kunna fokusera och skapa förutsättningar för arbetsstruktur och studiero. En god kommunikation med hemmet är också viktigt för måluppfyllelsen i förskoleklassens.

Det område som rektorerna fortsättningsvis skattar relativt lågt är området natur, teknik och samhälle. På frågan *I vilken grad behandlas Natur, teknik och samhälle från centrala innehållet för förskoleklass?* blir snittet 2,7 vilket är en försämring från föregående år (2022 3,4).

”Vi tänker att förskoleklassens prioritering inom undervisningen är bra. Att det är mindre fokus på natur och teknik är en konsekvens av att vi prioriterar matematik, svenska, estetiska ämnen samt socialt samspel i våra förskoleklasser.”¹¹

Grundskolan har under året erbjudit ytterligare förskollärare, till viss del inom ramen för sin anställning, att läsa behörighetsgivande utbildning i Läsinläring eller Matematik, för bli behöriga att undervisa i åk 1 och 2 inför införande av den 10-åriga grundskolan (2026).

Uppföljning av förra årets utvecklingsområden, förskoleklass

- *Fortsätta att utveckla en tillgänglig och inkluderande lärmiljö*

Flertalet grundskolor har under året genomfört projekt med ekonomiskt stöd av Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) med fokus elever med neuropsykiatriska funktionsvariationer (NPF) och inkluderande/tillgänglig lärmiljö. En del i projekten har varit att utbilda personal inom NPF och tillgängliga lärmiljöer. Man har bland annat kunnat se att det kooperativa lärandet både kring kunskaper och sociala mål har utvecklats. Skolan är lika tydlig kring de olika målsättningarna hos eleverna, där utvärdering med eleverna är central.

- *Förbereda verksamheten inför införandet av den 10-åriga grundskolan.*

Arbetsgivaren har fortsättningsvis erbjudit förskollärare att vidareutbilda sig för behörighet att undervisa i den 10-åriga grundskolan.

Utvecklingsområden inför läsåret 2024/2025

- Utveckla samarbete och övergången mellan förskola och förskoleklass. Både utifrån aspekten hur barnen förbereds och ges möjlighet att träna socialt samspel så som turtagning, vänta på sin tur, kompromissa mm i större grupp med jämnåriga kamrater samt hur vi tar emot dem.
- Stärka flickornas självkänsla och mående i tidig ålder.

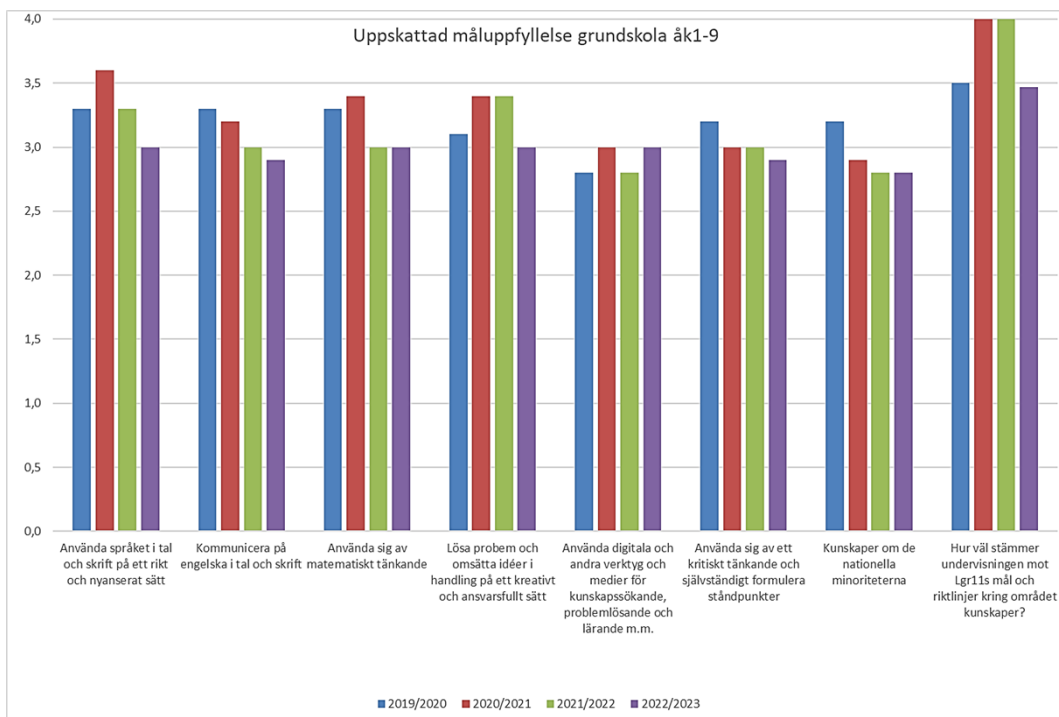
¹¹ Citat av en av kommunens rektorer

Grundskola

Uppskattad måluppfyllelse

Hur har verksamhet i Piteå kommuns grundskolor, åk 1-9, lyckats leva upp till målen i läroplanen? När rektorerna gör en självskattning kring sina verksamheter och dess undervisning framkommer följande bild:

Resultatet bygger på den enkät som avdelningschef lämnat till rektorerna för att skatta i vilken grad man arbetat mot att eleverna efter genomgången grundskola fått uppräknade kunskaper och förmågor, där skalan gått från "Inte uppfyllt" (1) till "Helt uppfyllt" (4).

På frågan *Hur väl anser du att grundskolans undervisning behandlar Lgr22s mål och riktlinjer kring området Kunskaper 2.2* blir den genomsnittliga bedömningen bland rektorerna för åk 7-9 4,0 dvs. "Helt uppfyllt" medan skolor åk f-6 bedömer att undervisningen motsvarar 3,3 "Uppfyllt i hög grad". Generellt uppfyller grundskolan i hög grad läroplanens mål när det gäller kunskaper. Trots att grundskolans resultat försämrats, vilken redovisas längre fram i rapporten står vi oss förhållandevis väl jämfört med riket. Lärarnas höga kompetens och behörighet är en avgörande faktor när det gäller undervisningens planering, genomförande, bedömning och uppföljning. Undervisningen utgår från att så många elever som möjligt ska kunna ta del av den inom klassrummets ram under ledning och stimulans.

"Många skolenheter har jobbat mycket med anpassningar och stöd på olika sätt, i klassrummen, fortbildning och särskilda undervisningsgrupper. Ett konkret arbete kring trygghet och studiero på flera skolor. Digitala verktyg som en del av stödet för elever i behov. Intensivinsatser inom främst läs- och skrivinläring har gett resultat på individnivå.

Utbildningen inom NPF har också bidragit till ökade kunskaper bland pedagoger. Det i sin tur har bidragit till ökade anpassningar i klassrummen. Via SPSM-projekt (specialpedagogiska skolmyndigheten) har någon enhet ökat resurserna för läsinlärning vilket gett mycket goda resultat. Detta stärker vår övertygelse om vikten av tidiga insatser.¹²

Näst högst måluppfyllelse noteras på elevernas förmåga att använda det svenska språket i tal och skrift på ett rikt och nyanserat sätt, använda matematiska begrepp, lösa problem och användandet av digitala verktyg. Där landar genomsnittet på 3,0, dvs ”Uppfyllt i hög grad”. När det gäller användandet av digitala verktyg är resultatet bättre än 2021 och likvärdigt när det gäller användandet av matematiska begrepp. När det gäller användandet av det svenska språket och att lösa problem skattar rektorerna resultatet något sämre än året innan. Rektorernas självskattning är över lag något sämre än året innan. Detta kan till viss del bero på fortsatt hög personalfrånvaro, vilket medfört merarbete och sämre kontinuitet i undervisningen. Låg tillsättning av vikarier, mycket tid till bemanningsplanering och akuta lösningar. Samtidigt ser de en bättre närvaro bland elever generellt, det kan bero på att vi fokuserat på att arbeta främjande och förebyggande med närvaroarbetet.

”Elever i behov av stöd drabbas mycket negativt av hög personalfrånvaro och brist på vikarier. Som rektor måste jag alltid säkerställa att det finns en lärare i varje klassrum. Vid hög frånvaro behöver jag alltid flytta resurslärare och fritidspedagoger från ordinarie stödundervisning till klassundervisning. Elever som behöver individuellt stöd förlorar ständigt sitt stöd, vilket påverkar deras kunskapsutveckling och behov.¹³”

I arbetet med elevnärvaro har skolorna implementerat de nya gemensamma rutinerna och hittat den lokala organisationen för detta. En gemensam föreläsning arrangerades i augusti 2022 med Malin Green-Landell. Läsåret 2022/2023 anordnades även fortbildning kring NPF-elever och hur skolan kan anpassas för denna målgrupp. Många anpassningar har omsatts i praktiken för att skapa en tillgänglig lärmiljö, t ex NPF-lådor i klassrum, skärmväggar och annan fysisk utrustning, många klassrum har Time-timers, lektionsstruktur på tavlan. På flera enheter finns även särskild undervisningsgrupp. På lokal nivå har även ytterligare föreläsning anordnats kring just lärmiljön och hur det "vanliga" klassrummet kan anpassas. Förstelärarnas uppdrag har på olika sätt kopplats till elevernas lärande, motivation, lärmiljö etc. Även ämnesspecifik utveckling har förekommit inom ramen för försteläraryppdrag. Fortbildning kring traumamedveten omsorg (TMO) för elevhälsan har bidragit till perspektiv i bemötande.

”Vi har idag fler elever med psykisk ohälsa och fler som skulle behöva en plats på resursskola. Samtidigt aviseras nedskärningar. Detta gör oss än en gång bekymrade över skolans möjlighet att utvecklas i rätt riktning.¹⁴”

¹² Citat av en av kommunens rektorer

¹³ Ibid.

¹⁴ Ibid.

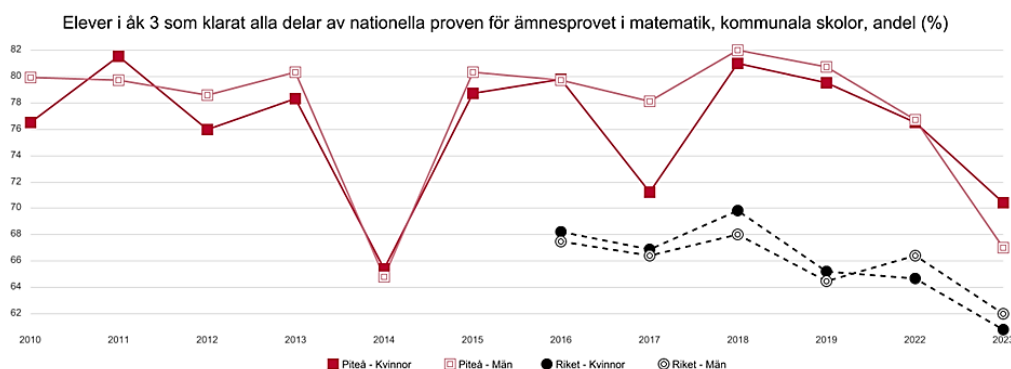

”Långsiktiga mål efterfrågas. Utvecklingsområden går ofta inte att utvärdera på kort tid utan behöver fokuseras under längre tid och prioriteras framför andra saker som också läggs på skolan.¹⁵”

Resultat Nationella prov, åk 3

I årskurs 3 består det nationella provet i matematik av flera olika delprov som omfattar åtta bedömningar med kravnivåer. Av de elever som deltagit i de olika delproven varierar andelen som uppnått kravnivån mellan 85% och 97% beroende på delprov. Av de elever som deltog i samtliga delprov för ämnesprovet i matematik 2023, åk 3, klarade 69% av Piteås elever alla delprov. I riket är motsvarande siffra 61%. Flickor klarar i högre utsträckning än pojkar alla delprov (se diagram nedan) och 2022 låg Piteås resultat 11 procentenheter högre än rikssnittet. 2023 är skillnaden bara 8 procentenheter. Den nedåtgående trenden fortsätter alltså.

Andel elever i åk 3 som klarat alla delprov i matematik (%)¹⁶

Andelen som uppnått kravnivån är, precis som i riket, störst i delprovet för *Muntlig kommunikation* (flickor 98%, pojkar 96%). Minst andel elever i kommunen har uppnått kravnivån i delprovet för *Uppdelning av tal, överslagsräkning och tal i bråkform*. Där uppnår 85% kravnivån, vilket är högre andel än snittet i riket. Pojkar klarar delprovet i högre grad än flickor (flickor 82%, pojkar 88%). Samma trend ses i riket. Delprovet för *Skriftliga räknemetoder - addition och subtraktion* är fortsatt ett delprov som en lägre del av eleverna klarar och det gäller även i riket. (79%). I Piteå är andelen som nått kravnivån 86% och det skiljer inte mycket mellan pojkar och flickor. Pojkar har i högre grad uppnått kravnivån i delproven för *Algebra, Huvudräkning och Uppdelning av tal*. Flickor uppnår i högre grad kravnivån i *Geometri och Muntlig kommunikation*.

Provet i svenska och svenska som andraspråk består av åtta delprov som prövar förmågorna att *tala/samtala, läsa och skriva*. Av de elever som deltog i alla delprov för ämnesprovet i svenska 2023 klarade 77 % av Piteås elever alla delprov. I riket är motsvarande siffra 72%. För riket har resultatet försämrats med 3 procentenheter sedan 2022 medan Piteås resultat försämrats med 2 procentenheter. Flickor klarar i högre utsträckning än pojkar alla delprov (flickor 85%, pojkar 67%) och det är andelen flickor som klarat alla delprov som står för

¹⁵ Citat av en av kommunens rektorer

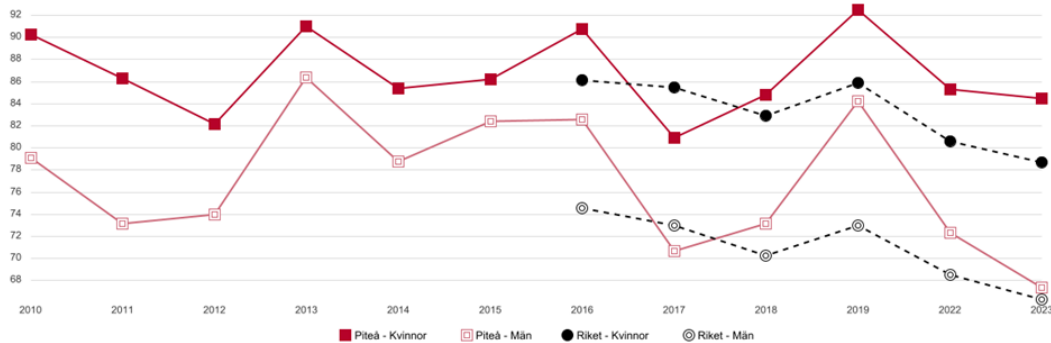
¹⁶ www.kolada.se, N15454, hämtad 2024-02-20

att minskningen i Piteå inte är lika stor som i riket. Andelen pojkar som klarar alla delprov sjunker mer i Piteå än i riket (se diagram nedan).

Elever som klarat alla delar för ämnesprovet i svenska uppdelat på kön:¹⁷

år i åk 3 som klarat alla delar av nationella proven för ämnesprovet i svenska (ej svenska som andraspråk), kommunala skolor, ande

Av de elever som deltagit i de olika delproven för svenska varierar andelen som uppnått kravnivån mellan 89% och 98% beroende på delprov. Kommunen har precis som i riket högst andel elever som uppnått kravnivån i delproven som prövar *Muntlig förmåga* och minst andel elever som har uppnått kravnivån i delprovet för *Stavning och interpunktion*. Skillnaderna mellan kommunens skolor var dock stor och varierade från 68% till 100%.

”Tydligt målinriktat arbete med en god struktur är viktigt för att möjliggöra kvalitativ undervisning. Goda resultat kan tillskrivas lärmiljöer som möjliggör differentierad undervisning, där lärare både fokuserar på sociala- och kunskapsmål och ställer höga krav och förväntningar på eleverna. Undervisning som gett fina resultat på NP har fokuserat på att medvetandegöra elever kring hur man läser och närmar sig en text. Eleverna ställer då oftare frågor när de inte förstår en text, ord eller ett sammanhang. Undervisning som fokuserat på ökade kunskaper om systemisk funktionell grammatik av genrepedagogikens tre ben har varit effektivt. Ytterligare ett framgångsexempel är att eleverna har haft en mottagare för sina skrivna texter och att de funnits tillgängliga för att läsa i klassrummen. Analysen visar även vikten av att arbeta med språkstöttning, samt att vidga och medvetandegöra eleverna hur de kan vidareutveckla sina texter. Att modellera och sätta ord på själva skrivprocessen är ytterligare en framgångsfaktor. Frekventa biblioteksbesök är även betydelsefullt.”¹⁸”

När det gäller läsning håller trenden med sjunkande resultat i sig. Kommunens snitt på delproven för läsning är nu i paritet med rikets, från att tidigare legat 2–4 procent högre än riket. Pojkarna klarar i lägre utsträckning än flickor delproven som prövar läsning (berättelse, faktatext, högläsning). Tydligast skillnad ses i läsning av faktatext.

Av de 28 elever som deltagit i de olika delproven för svenska som andra språk varierar andelen som uppnått kravnivån mellan 64% och 96%. De delprov där högst andel elever har uppnått kravnivån är delproven som prövar muntlig förmåga. Minst andel elever har uppnått kravnivån i delprovet för Stavning och interpunktion där 64% når kravnivån. Det

¹⁷ www.kolada.se, N15450, hämtad 2024-02-20

¹⁸ Citat av en av kommunens rektorer

är lägre än snittet i riket (73%). Värt att notera är dock att andelen elever som klarat kravnivån för Läsa berättande text i Piteå är 76% jämfört med rikets 61%.

”Analysen av de tre senaste åren av NP pekar på utvecklingsbehov. Vi fortsätter att sjunka i både Ma och alla delprov i Sv förutom delprov A -Tala. Trots att analysen visar på försämrade resultat, presterar vi fortfarande högre resultat än riket. De försämrade resultaten behöver studeras och förstås utifrån flera samverkande faktorer. Både utifrån nya vanor p.g.a. postcovid med högre frånvaro av både personal och en tröttare arbetsorganisation och tillika individuella faktorer så som fler barn i behov av särskilt stöd. Skolan möter en mer heterogen elevgrupp som ställer andra krav på dagens skola. Flertalet av de elever som helt eller delvis inte uppnått godkända resultat i de nationella proven har hinder i form av NPF- eller ESSENCE problematik. Fler elever har idag även svårt att vistas i större sammanhang vilket påverkar möjlighet till inläring.¹⁹”

Uppföljning av förra årets utvecklingsområden, åk 3, grundskola

- *Mer tid med våra elevhälsoteam för att kunna arbeta främjande och förebyggande.* Skolorna har olika förutsättningar att jobba tillsammans med elevhälsoteamen främjande och förebyggande. (Det är beroende på om man har elevhälsopersonal som är på flera olika skolor och områden- dvs organisationen styr möjligheterna till samarbete). Någon skola har utökat den tid man sitter tillsammans. Olika skolor jobbar på olika sätt med det främjande och förebyggande arbetet, ett sätt är elevhälsomöte (EHM), ett annat är socionom i skolan.

- *Fortsätta arbetet med att främja närvaro tidigt genom arbetet med våra nya rutiner.*

Under de senaste åren har vi rektorer varit tydliga med vårdnadshavarna kring vikten av skolnärvaro. De rutiner som finns efterföljs och är implementerade.

Utvecklingsområden inför läsåret 2024/2025, åk 3

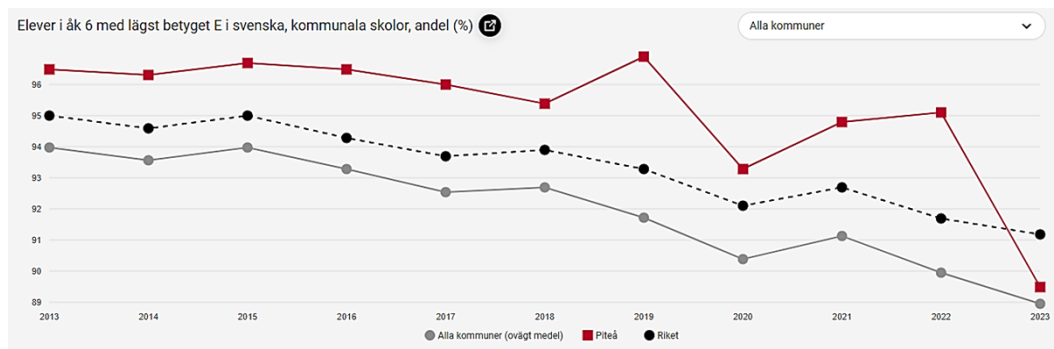
- Stärka flickornas självkänsla och mående i tidig ålder med olika insatser, exempelvis prova jobba med flick- och pojkgrupper under vissa stunder och ämnen under en skolvecka.
- Avdelningschef för grundskolan ger rektorer i uppdrag att lämna in en handlingsplan för hur skolan arbetar för att på bästa sätt stödja elevernas läsutveckling, samt vilka åtgärder man tänker vidta för att förbättra resultaten. Språk-, läs- och skrivutvecklaren tar del av planen och ger rektorerna återkoppling.

¹⁹ Citat av en av kommunens rektorer

Betygsresultat i svenska och matematik, åk 6

Elever i åk 6 med lägst betyget E i svenska, kommunala skolor, andel (%):²⁰

I Piteå har elever med lägst betyget E i svenska i åk 6 åter igen försämrats 2023 både när det gäller flickor (94%) och pojkar (85%). Den uppgång som kunde konstateras för 2022 i förhållande till 2021 har reducerats och även fortsatt nedåt. Piteå ligger för första gången under riket när det gäller andelen elever som blivit godkända i Svenska i åk 6, och det största nedgången är hos pojkarna.

"I Svenska har vi blivit bättre på att läsa vilket är positivt men vi sjunker ordentligt när det gäller skriva. (som i och för sig är en bedömning). Båda könen ökar i läsning, vilket är positivt. Satsningen på SKUA kan ha gett positiva effekter just på läsning. I SKUA har stort fokus varit på texter, ord, begrepp och förståelse.²¹"

"Motivation och förmågan att jobba och träna på lektionerna påverkar resultatet i skrivdelen. Elever med utmaningar som korttidsminne, motorik och uppmärksamhet har stora utmaningar när det gäller att träna sig både på att producera och skriva texter. Undervisningen för dessa elever fokuserar i större utsträckning på läsning och läsförståelse, för att kunna ta till sig av flera ämnen och av kunskapsstoff. I skolan får vi lägga tid på att de ska läsa under skoltid för att sen kunna bearbeta texten. Exempel på olika aktiviteter: "Läsdusch", medveten satsning på intensivperioder i läsning, Gemensamma planeringar för varje årskurs gällande arbetet med läsning, Läslistor, Boklådor, Läsprojekt, Läsutmaningar, Bokbuss, Högläsning, Parläsning m.m.²²"

I dag har man fler elever med sociala svårigheter i skolan. Man använder mycket resurser till att stötta elever i social interaktion och beteendeproblematik. Mindre resurs finns till att stötta eleverna i kunskapsinhämtning. Det har skett en förskjutning från kunskapsfokus till socialfostran (speciellt på lågstadiet och i förskoleklass) vilket påverkar resultaten både i åk 3, åk 6 och åk 9.

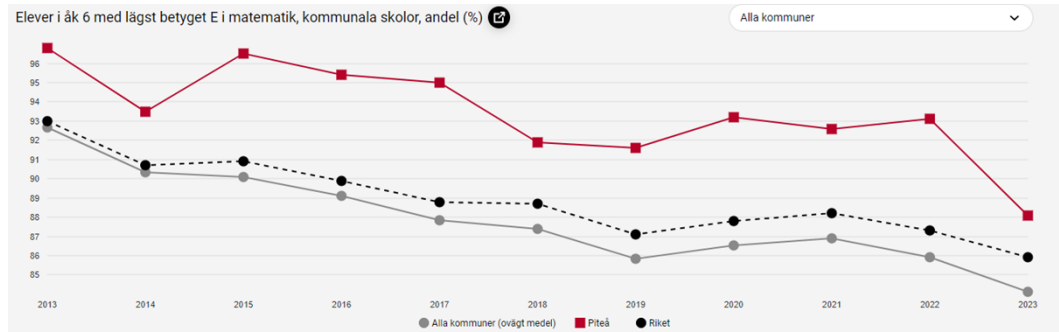
²⁰ www.kolada.se, N15488, hämtad 2024-02-20

²¹ Citat av en av kommunens rektorer

²² Ibid.

Elever i åk 6 med lägst betyget E i matematik, kommunala skolor, andel (%):²³

I Piteå har andelen elever i åk 6 med lägst betyget E i matematik försämrats från 93% (2022) till 88% (2023), trots att andelen som klarat nationella prov var 90%. För första gången ligger den genomsnittliga betygspoängen i matematik för pojkar och flickor på samma nivå 12,1. Det är något bättre än riket för båda könen men endast marginellt (0,1 resp. 0,2). När det gäller matematik är det flickorna som står för den största nedgången från 12,9 till 12,1.

”Svårigheter med arbetsminne, uthållighet och uppmärksamhet utmanar. Matematik som ämne kräver uthållighet och mycket färdighetsträning. Vi kan se att mellanstadiet har en traditionell undervisning där boken oftast är i centrum. Vi kan se att flickorna och pojkarnas resultat är likvärdiga men att flickornas resultat har försämrats mer än pojkarnas. Exempel från en av skolornas utvecklingsarbete i matematik.²⁴”

”Inom ämneslagets kvalitetsarbete fokuserar vi på ”från att hinna till att kunna”, för att säkerställa att eleverna förstår, och inte enbart gör/producerar i läromedlet. Vi strävar efter att elevernas kunskapsutveckling ska styra vår undervisning, mer än läromedlet.²⁵”

Nationella prov i svenska och svenska som andraspråk årskurs 6

För att eleven ska få ett provbetyg på de nationella proven behöver alla delprov vara genomförda. De består av tre delprov som prövar *muntlig förmåga*, *läsförmåga* och som *skriftlig förmåga*. 92% har uppnått kraven på provet och fått som lägst E i provbetyg (flickor 97%, pojkar 86 %). Snittet för riket är 93% och Piteå ligger sammantaget under snittet.

Flickor har alltså fått godkända delprovsbetyg i högre grad än pojkar. Störst skillnad mellan flickors och pojkars resultat är det i delprov C som prövar elevernas *skriftliga förmåga*. Bland eleverna som följer kursplanen i svenska är det 93 % av flickorna och 75% av pojkarna som klarat kraven för ett godkänt delprovsbetyg i skriftlig förmåga. Snittet i riket är 94 % för flickorna och 82% för pojkarna.²⁶

²³ www.kolada.se, N15485, hämtad 2024-02-20

²⁴ Citat av en av kommunens rektorer

²⁵ Ibid.

²⁶ siris.skolverket.se.xls (live.com)

Det är stor skillnad mellan flickors och pojkars provbetygspoäng. Flickornas snitt är 13,6 (riket 13,8) och pojkarnas 10,7 (riket 11,7).²⁷ De högsta provbetygspoängen har flickor i läsning. Där når de i snitt 14 poäng. De lägsta genomsnittliga provbetygspoängen återfinns hos pojkar i delprovet *Skriva*. Där når de i snitt 9,2 poäng. Flickornas genomsnittliga provbetygspoäng för samma prov är 13,0.

Nationella prov i matematik, årskurs 6

I årskurs 6 består det nationella provet i matematik av fem delprov som tillsammans prövar de förmågor som anges i kursplanen. De matematiska förmågorna prövas i samtliga delprov och därmed ges inga delprovsbetyg i ämnet. För att eleven ska få ett provbetyg behöver alla delprov vara genomförda. Av eleverna i årskurs 6 har 94% deltagit i alla delprov. 90% av dessa har uppnått kraven för provet i matematik och fått som lägst E i provbetyg. Det är över snittet i riket (86%).

Den genomsnittliga provbetygspoängen är 12,0, vilket är högre än snittet i riket (11,7). Det är ingen skillnad på provbetygspoängen mellan flickor och pojkar men däremot skiljer det från 9,9 till 14,2 mellan skolor i kommunen.

Nationella prov i engelska årskurs 6

I årskurs 6 består det nationella provet i engelska av tre delprov: delprov A som prövar muntlig förmåga, delprov B som prövar receptiv förmåga (att läsa och lyssna) och delprov C som prövar skriftlig förmåga. För att eleven ska få ett provbetyg behöver alla delprov vara genomförda. Av eleverna i årskurs 6 har 96% deltagit i alla delprov i engelska. Omkring 97% av eleverna som deltagit har uppnått kraven för provet i engelska och fått som lägst E i provbetyg. Det är högre än snittet i riket (95%).

Den genomsnittliga provbetygspoängen för Piteås elever är 15,6. I riket är motsvarande siffra 15,5. Piteå kommun ligger som förra året över riket i Läsa och lyssna samt Skriva. I delprovet Tala ligger vi som tidigare lägre med en snittpoäng på 14,5 jämfört med rikets 14,9.²⁸

Det är inte några större skillnader mellan flickors och pojkars resultat i de olika delproven i engelska förutom i delprov A som prövar Tala. Där har pojkarna i något högre grad uppnått godkända provresultat.

Relationen mellan nationella prov och terminsbetyg åk 6

De nationella proven i årskurs 6 är tänkta att vara ett stöd för lärarens bedömning och betygssättning, men de är inte helt avgörande för en elevs betyg. Läraren ska utnyttja all information hon eller han har om en elevs kunskaper. På alla skolor och i alla ämnen finns

²⁷ [siris.skolverket.se.xls \(live.com\)](https://siris.skolverket.se.xls)

²⁸ [siris.skolverket.se.xls \(live.com\)](https://siris.skolverket.se.xls)

elever som får lägre betyg än provresultatet, men också de som får högre betyg än provresultatet.

Piteå kommun följer samma mönster som riket i övrigt. 70-80 % av eleverna får samma betyg som provbetyget. Andelen som får ett högre betyg än provbetyget är högst i matematik och svenska (ca 15-20%). Fler flickor än pojkar får, precis som i riket, ett högre betyg än provbetyget i ämnet svenska. Andelen som får ett lägre betyg än provbetyget är störst i engelska (precis som i riket).

I vilken utsträckning låter skolorna nationella prov vara vägledande för betygen skiljer sig mycket åt.²⁹

Piteå utmärker sig på olika sätt i olika ämnen

- I svenska får 10% fler elever samma betyg som provbetyget.
- I matematik får något fler elever än snittet i riket ett lägre betyg och något färre elever än i riket får ett högre betyg.
- I engelska får cirka 23% ett lägre betyg jämfört med 15% i riket.

Uppföljning av förra årets utvecklingsområden, åk 6, grundskola

- *En hel del arbete återstår när det gäller att förankra den skolgemensamma handlingsplanen, och organisera lokalt så att den genomförs likvärdigt på samtliga skolor.*

Utvecklingsområdet är till stor del uppfyllt, den kommungemensamma handlingsplanen är implementerad och fungerar som ett bra stöd för det lokala frånvaroarbetet ute på skolorna. Vi ser att antalet elever med problematisk frånvaro sjunkit efter pandemin, men vi är inte riktigt tillbaka på samma nivå som innan den. Vi upplever att likvärdigheten har ökat i frånvaroarbetet över skolenheterna.

- *Ett utvecklingsområde är att jobba med uthållighet och tillgänglig lärmiljö för att stärka/fånga pojkarnas uthållighet.*

Tillgänglig lärmiljö är ett ständigt pågående utvecklingsområde vilket är viktigt att fortsätta med. Det pågår på samtliga enheter. När vi tittar på betygsresultaten ser vi att pojkarna i åk 6 fortfarande presterar sämre än flickorna. Tillgänglig lärmiljö för pojkarna innebär även att arbeta med normer som påverkar attityder till lärande/att vara duktig i skolan. Pojkar tar en social risk genom att prestera högt i skolan. En del av arbetet med tillgänglig lärmiljö innebär att arbeta med detta sociala tryck. Flickornas resultat sjunker och frånvaron ökar från åk 7, vilket är viktigt att fortsätta analysera.

²⁹ [Sök statistik om förskola, skola och vuxenutbildning - Skolverket](#)

Utvecklingsområden inför läsåret 2024/2025, åk 6

- Mer fokus på Läroplanens första kapitel för att bättra på inställningen till skolan och kunskaper och därigenom förbättra resultaten
- Skapa organisationer som ger trygghet och studiero, skolan måste vara en miljö där det är möjligt att må bra för samtliga.

Nationella prov årskurs 9

De nationella proven består av två till fem delprov. Eleverna får ett provbetyg i respektive ämne och i svenska/svenska som andraspråk och i engelska även delprovsbetyg. Delprovsbetygen får eleverna utifrån de förmågor som respektive delprov prövar. I matematik, naturorienterande- och samhällsorienterande ämnena prövas de olika förmågorna i flera delprov och därmed får eleverna inga delprovsbetyg, utan enbart provbetyg. För att få ett provbetyg i de olika ämnena måste eleven ha deltagit i alla delprov i ämnet.

Nationella prov i svenska och svenska som andraspråk årskurs 9

Det nationella provet i svenska och svenska som andraspråk i årskurs 9 består av tre delprov som prövar *mundlig förmåga*, *läsförmåga* och *skriftlig förmåga*. För att eleven ska få ett provbetyg behöver alla delprov vara genomförda. Bland eleverna som följer kursplanen i svenska har 89 % (94% 2022) deltagit i alla delprov. Bland eleverna som följer kursplanen i svenska har närmare 98 % (96% 2022) uppnått kraven på provet och fått som lägst E i provbetyg.

Av eleverna som följer kursplanen i svenska har störst andel uppnått A–E i delprov A som prövar den *mundliga förmågan*. I delprov B och C som prövar elevernas läs- och skrivförmåga har cirka 92% uppnått kravnivån (Flickor 95%, pojkar ca 90%). Det är en ökning med 10% från förra året och andelen som klarar kravnivåerna är fortsatt högre än snittet i riket.³⁰ Största ökningen står pojkarnas resultat i *läsning* för. Andelen pojkar som klarar kravnivån har ökat från 75% till 90%. Denna ökning följer trenden i riket och är till stor del kopplad till provets utformning.

Flickor har i något högre grad än pojkar uppnått godkända delprovsbetyg (A–E) i de olika delproven. Minst är skillnaden i delprovet som prövar den *mundliga förmågan*. Flickor har fortfarande högre genomsnittlig betygspoäng än pojkar, men skillnaderna minskar.

Endast 11 elever som följer kursplanen för svenska som andraspråk har gjort proven och underlaget är för litet för att generera underlag för vidare analys.

Nationella prov i matematik, årskurs 9

I årskurs 9 består det nationella provet i matematik av fyra delprov som tillsammans prövar de förmågor som anges i kursplanen. De matematiska förmågorna prövas i samtliga delprov

³⁰ siris.skolverket.se.xls (live.com)

och därmed ges inga delprovsbetyg i ämnet. För att eleven ska få ett provbetyg krävs att alla fyra delprov är genomförda. Omkring 94% (88% 2022) av eleverna har deltagit i alla delprov i matematik. Av de elever som deltagit har 94% av eleverna uppnått kraven för provet i matematik och som lägst fått E i provbetyg (riket 89%) Större andel pojkar än flickor uppnår kravnivån (pojkar 97% och flickor 90%). I riket som helhet är skillnaden mellan andelen pojkar och flickor mindre.³¹ Skillnaden mellan skolor i Piteå kommun är mindre än tidigare år. Skillnaden är störst för flickor. På en av kommunens skolor är flickornas genomsnittliga provpoäng 9 medan det på en annan skola är 13,1.³²

Nationella prov i engelska årskurs 9

Det nationella provet i engelska i årskurs 9 består av tre delprov: delprov A som prövar muntlig förmåga, delprov B som prövar receptiv förmåga (att läsa och lyssna) och delprov C som prövar skriftlig förmåga. För att eleven ska få ett provbetyg behöver alla delprov vara genomförda. Av eleverna i årskurs 9 har 95% (93% 2022) deltagit i alla delprov i engelska. 97% av eleverna i årskurs 9 har uppnått kraven för provet i engelska och fått som lägst E i provbetyg. Störst andel som uppnått kraven är det i delprovet som prövar elevernas muntliga förmåga, delprov A. Minst andel som uppnått kraven är det i delprov B, som prövar receptiv förmåga. Det är inte några större skillnader mellan hur stor andel flickor och pojkar som uppnår kravnivåerna. Det är inte heller någon nämnvärd skillnad mellan skolor i fråga om provbetygspoäng.

Relationen mellan nationella prov och terminsbetyg åk 9

De nationella proven i årskurs 9 är tänkta att vara ett stöd för lärarens bedömning och är viktiga för betygssättning, men de är inte helt avgörande för en elevs betyg. Läraren ska utnyttja all information hen har om en elevs kunskaper. På alla skolor och i alla ämnen finns elever som får lägre betyg än provresultatet, men också de som får högre betyg än provresultatet. I statistiken finns uppgifter om i hur hög grad en skola sätter högre, lägre eller lika betyg som övriga kommunala skolor i riket. Piteå kommun följer generellt samma mönster som riket i övrigt. Störst andel elever får lika betyg som provbetyget. Det är vanligare att få ett högre betyg än ett lägre i matematik och svenska och det är vanligast att få ett lägre betyg än provet i engelska. Går vi in närmare på just Piteås siffror så finns en stor variation mellan skolorna. Vissa tenderar att oftare ge ett högre betyg medan andra oftare ger ett lägre betyg.

Härnäst redovisas hur Piteås betygssättning i relation till provbetyget förändrats genom åren.

Svenska

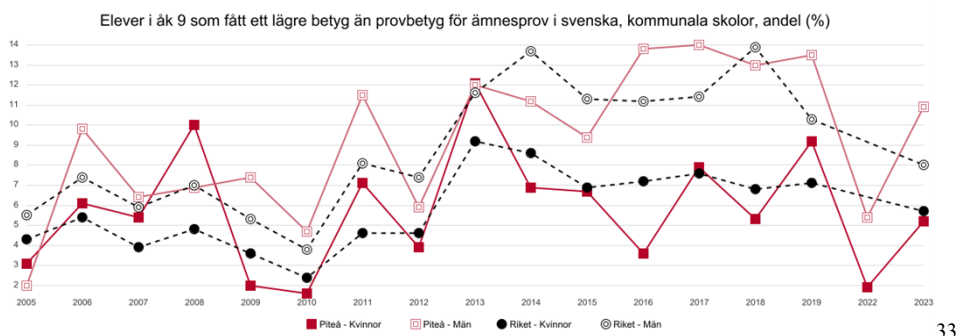
I svenska får pojkar i Piteå oftare än flickor ett lägre betyg än provbetyget. Så är det också i riket som helhet. Utmärkande för Piteå är att pojkarna oftare än i riket får ett lägre betyg än provbetyget och i mindre utsträckning får ett högre betyg än provbetyget. Kurvorna visar att Piteå som helhet tenderar att hålla ned slutbetyget i förhållande till provresultatet. I

³¹ [siris.skolverket.se.xls \(live.com\)](https://siris.skolverket.se.xls)

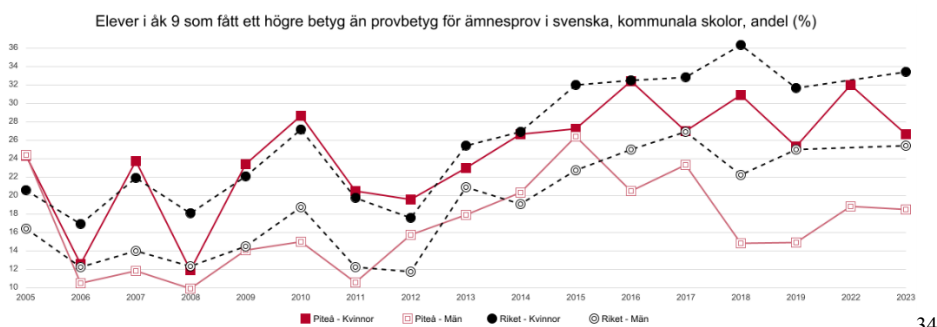
³² [Sök statistik om förskola, skola och vuxenutbildning - Skolverket](#)

synnerhet för pojkar. Viktigt att ha i åtanke att provets utformning varierar år från år och kan därför i högre eller lägre grad upplevas representera ämnets betygskriterier. Därför är trenden och relationen mellan Piteås betygssättning och rikets betygssättning mer intressant än i hur stor grad man ger högre och lägre betyg ett specifikt år.

33

34

Matematik

I matematik finns inga större skillnader mellan i vilken omfattning pojkar och flickor får ett annat betyg än provbetyget. Skillnaderna är något tydligare i riket som helhet. Kurvorna visar att Piteå 2023 marginellt gett ett lägre betyg än provbetyget. I riket har man i större utsträckning gett ett högre betyg än provbetyget. Kurvorna visar dock att i Piteå är matematik det ämne där betygssättning i förhållande till prov varierar mest mellan skolor.³⁵

Viktigt att ha i åtanke att provets utformning varierar år från år och kan därför i högre eller lägre grad upplevas representera ämnets betygskriterier. Därför är trenden och relationen mellan Piteås betygssättning och rikets betygssättning mer intressant än i hur stor grad man ger högre och lägre betyg ett specifikt år.

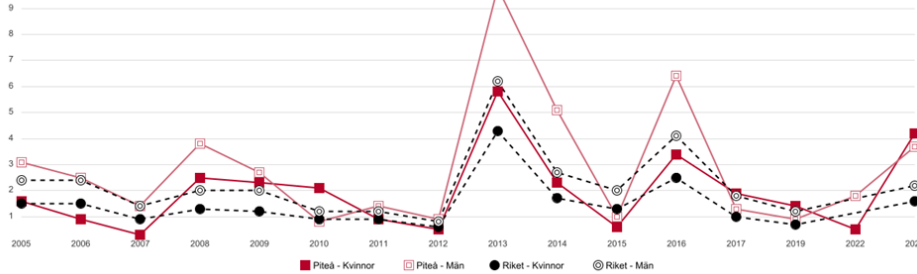
³³ www.kolada.se, N15569, hämtad 2024-02-20

³⁴ www.kolada.se, N15570, hämtad 2024-02-20

³⁵ [Sök statistik om förskola, skola och vuxenutbildning - Skolverket](#)

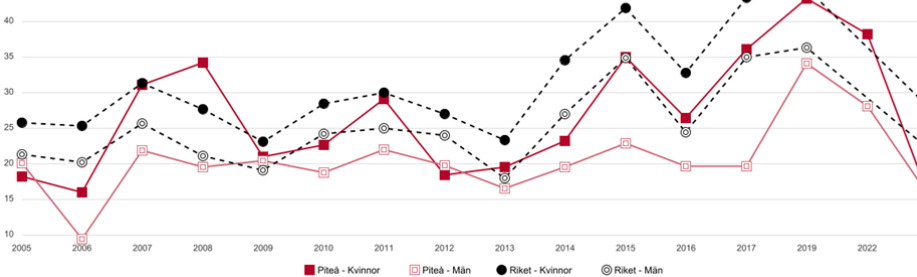

Elever i åk 9 som fått ett lägre betyg än provbetyg för ämnesprov i matematik, kommunala skolor, andel (%)

36

Elever i åk 9 som fått ett högre betyg än provbetyg för ämnesprov i matematik, kommunala skolor, andel (%)

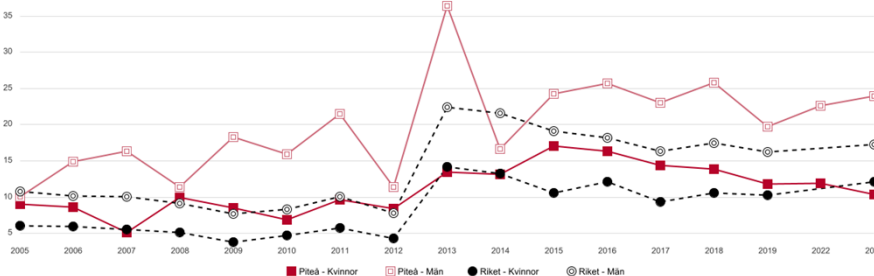

37

Engelska

I engelska får pojkar oftare än flickor ett lägre betyg än provbetyget. Så är det också i riket som helhet, men skillnaden är större i Piteå. Utmärkande för Piteå är att färre elever än i riket får ett högre betyg än provbetyget. Det gäller både för pojkar och flickor. Kurvorna visar att Piteå som helhet tenderar att hålla ned slutbetyget mer än riket som helhet i förhållande till provresultatet. I synnerhet för pojkar. Viktigt att ha i åtanke att provets utformning varierar år från år och kan därför i högre eller lägre grad upplevas representera ämnets betygskriterier. Därför är trenden och relationen mellan Piteås betygssättning och rikets betygssättning mer intressant än i hur stor grad man ger högre och lägre betyg ett specifikt år.

Elever i åk 9 som fått ett lägre betyg än provbetyg för ämnesprov i engelska, kommunala skolor, andel (%)

38

³⁶ www.kolada.se, N15571, hämtad 2024-02-20

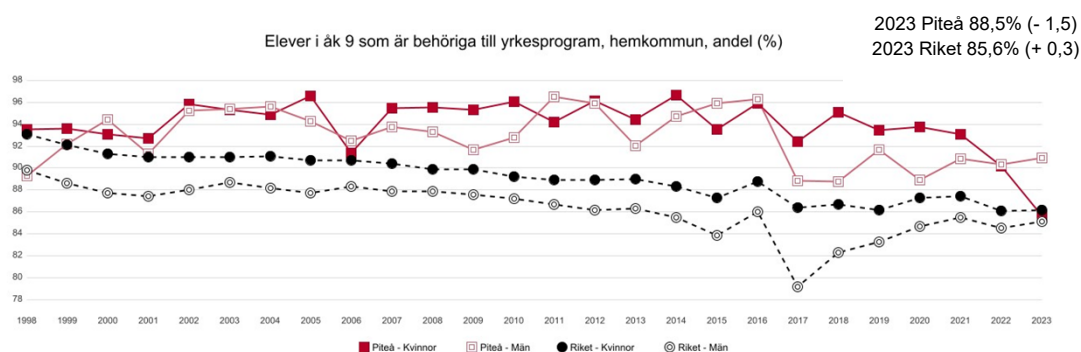
³⁷ www.kolada.se, N15572, hämtad 2024-02-20

³⁸ www.kolada.se, N15573, hämtad 2024-02-20

Gymnasiebehörighet, åk 9

Betygsstatistiken för riket våren 2023 visar att andelen elever som är behöriga att söka till yrkesprogrammen i gymnasieskolan åter ökar efter pandemin. På riksnivå ligger andelen elever med gymnasiebehörighet på 85%. Andelen elever i Piteå som är behöriga till ett yrkesprogram har däremot minskat ytterligare med 1,8 procentenheter till 88,5%, vilket innebär att Piteå nu ligger på en 64:e plats jämfört med fjolårets 41:a bland landets 290 kommuner. Könsuppdelat är 86% av flickorna och 91% av pojkarna i Piteå behöriga³⁹. Piteås elever har sammantaget fortsatt högre behörighet till gymnasiets yrkesprogram än riket i övrigt men avståndet minskar för fjärde året i rad och skillnaden är nu nere i endast 2,9 %. Såväl hela riket som kommunala huvudmän bröt den nedåtgående trenden 2023 medan Piteå kommuns negativa utveckling fortsätter. Andelen elever i Piteå som är behöriga till ett yrkesprogram då man bortser från nyanlända elever och elever med okänd bakgrund är 91% för våren 2023, vilket innebär en minskning med 3,6 procentenheter från året innan och det är flickornas försämrade resultat som står bakom minskningen. Flickorna tappar 4,3 procentenheter medan pojkarna ökar med en procentenhet från 2022.⁴⁰

I grafen ser man tydligt att andelen behöriga till gymnasieskolans yrkesprogram sjunker drastiskt för båda könen efter 2016. Piteås pojkar passerade flickornas resultat för första gången under hela mätperioden 2022 och det skiljer i årets resultat 5,3 procentenheter mellan könen och till pojkarnas fördel. Flickornas tydliga nedåtgående trend i Piteå har ingen motsvarighet nationellt då andelen behöriga flickor snarare ökar men däremot jämförbart på regional nivå där flickornas andel tydligt minskar (från 86% till 82%). Pojkarna följer samma positiva utveckling som pojkarna i riket men avviker från länets pojkar som har en negativ utveckling de senaste åren (från 83% till 82% senaste åren). Pojkarna passerar flickornas resultat även på länsnivå så trenden med tydligt minskat studieresultat för flickor får snarast betraktas som ett regionalt fenomen än lokalt.

Andelen behöriga till gymnasiets yrkesprogram har minskat på tre av sex högstadietår i Piteå 2023 jämfört med 2022. På Christinaskolan bryts den negativa trenden för totala andelen behöriga, som minskat årligen tidigare. Sjulnässkolan är den enda skola 2023 som når 100% behörighet till gymnasiets yrkesprogram bland såväl pojkar som flickor, för

³⁹ www.kolada.se, N15428, hämtad 2024-02-21

⁴⁰ www.kolada.se, N15423, hämtad 2024-02-21

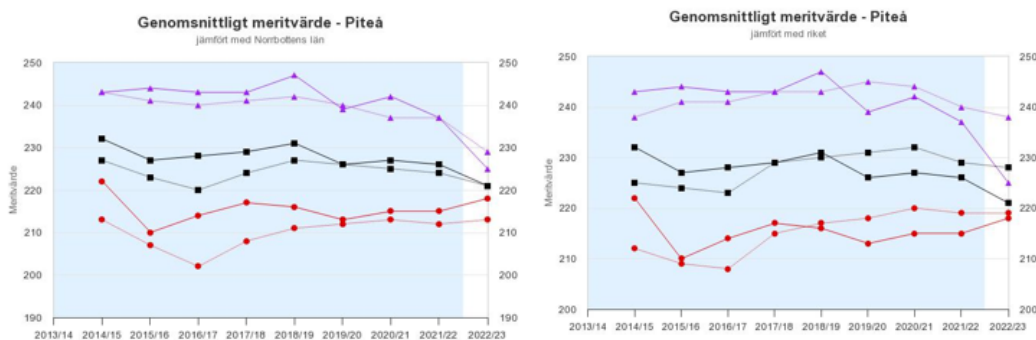

övrigt för tredje året i rad. Ser man till den tydliga minskningen av studieresultaten som flickorna i Piteå kommun uppvisar för 2023 så kan man konstatera att flickorna i Hortlax står för den största förändringen under de senaste fem åren. Efter att ha nått 100% behörighet under tre år i rad så sjunker resultatet de två senaste åren till att för 2023 utgöra en andel om 84%.

”Sammantaget vill vi dela in problematiken i två delar, där skolans organisation är en och svenskt skolsystem är ett annat. På lokal nivå ser vi att ekonomi påverkar resultat till viss del, där små enheters resultat får ett synligare och tydligare genomslag. Få elever ger större utfall i %. [...] Väger man samman de båda delarna så menar vi att de kring 2015 så minskade budgeten för elever i behov av särskilt stöd, de så kallade tilläggsbeloppen. Vi har en kostnadsökning på flera poster som i större utsträckning bekostas av elevpengen (Telefoni, skolskjuts, telefon, post etc.) Vidare så har det inte skett någon indexreglering avseende läromedelsbudget. Allt sammantaget ger detta efterverkningar på arbetet i klassrummen och i förlängningen då behörighet och meritpoäng.”⁴¹”

Meritvärde, åk 9

Våren 2023 var det genomsnittliga nationella meritvärdet för elever i åk 9 229,0 poäng. Det är en minskning med 1,0 poäng jämfört med våren 2022. Piteås totala genomsnittliga meritvärde är 221,2 poäng för våren 2023, en minskning med 4,7 poäng från föregående år. Anledningen till den totala minskningen är flickornas tydligt försämrade resultat för året, en minskning med 12,4 poäng. Pojkarna höjer sitt genomsnittliga meritvärde med 3,4 poäng. Flickorna har dock i genomsnitt ett högre meritvärde än pojkarna under hela mätperioden alltsedan våren 1998. Våren 2023 var dock skillnaden mellan könen den lägsta såväl nationellt som lokalt under hela den period som LGr11/LGr22 varit gällande.

Källa: Siris, Skolverket. Meritvärdets utveckling under åtta år. Piteås meritvärden presenteras med heldragna (starkare) linjer. Diagrammen presenterar genomsnittligt meritvärde för pojkar (rött), flickor (lila) samt totalt medel (svart). I vänster diagram är länet jämförelsegrupp, i den högra är det riket. Piteås flickor tappar rejält i jämförelse med riket som helhet men den negativa trenden för flickorna är tydlig i hela länet.

Över tid har Piteås pojkar haft sämre utveckling av meritvärdet än flickorna. Pojkarnas resultat har haft nedåtgående trend från 2016 fram till och med 2020, då trenden bröts och resultaten åter vände uppåt och pojkarnas meritvärden är nu nästan i nivå med rikets siffror.

⁴¹ Citat av en av kommunens rektorer

Sammantaget har Piteå kommun haft en svag positiv trend sedan 2020 medan riket som haft en negativ trend i resultatet, något som bryts i år i och med flickornas försämrade resultat. Det genomsnittliga meritvärdet för Piteås pojkar 2023 ökar till 218 poäng medan flickorna minskar sitt genomsnittliga meritvärde med 15,1 meritpoäng till 224,9 jämfört med fjolårets 240 poäng. Meritvärdet för Piteås flickor hamnade under riksgenomsnittet 2019 efter att tidigare ha legat över rikets genomsnitt. Samtidigt innebär detta att glappet mellan pojkars och flickors medelvärde minskar ytterligare i Piteå. Det skiljer nu endast i snitt 6,9 meritpoäng mellan pojkar och flickor till flickornas fördel, vilket är den minsta differensen sedan 2015 då skillnaden var 22,1 poäng⁴², men det minskade glappet beror mer på flickornas försämrade resultat än pojkarnas förbättrade, även om pojkarnas resultat ökat sedan 2020. Flickornas försämrade skolresultat sammanfaller med uppgifter från skolornas elevhälsosamtal och kurativa arbete om flickors försämrade psykiska hälsa där det även av kvalitetsarbetena går att utläsa att flickornas andel bland elever med närvaroproblematik ökat sedan pandemin, något som även återspeglar sig regionalt såväl som nationellt.

”Om man tittar på meritvärden för åk 9 i hela Piteå kommun så ser vi att de sjunker något över tid och då måste vi ställa oss frågan vad det beror på. Vi vet att vi har elever som har hög frånvaro som beror på olika saker men som kräver resurser för att dels få dem att vara i skolan men även att kunna möta dem utifrån den problematik som finns (ex. psykisk ohälsa, strulande hemförhållanden, ovilja mot skolan etc). I och med att det läggs mycket resurser på en relativt liten del av eleverna så hamnar också de elever som med nöd och näppe klarar uppsatta kunskapsmål lite vid sidan av men som, med lite extra stöttning, skulle kunna nå ett högre meritvärde. Samma gäller förstås även de som ligger på de högsta kunskapsnivåerna - även där skulle vi kunna ”knuffa” upp dem om vi hade möjlighet att använda resurser även där.”⁴³”

Tittar man närmare på de enskilda skolornas sammanlagda meritvärden för pojkar och flickor våren 2023 så ökar elevernas sammanlagda meritvärde endast på en skola – Porsnässkolan. Ser man till utvecklingen uppdelat mellan könen så ökar pojkarna sina meritvärden på fyra skolor och minskar på två; Pitholm- och Sjulnässkolan. Flickorna minskar sina meritvärden på samtliga högstadienheter utom Porsnässkolan där de istället ökar med 19,3 meritpoäng efter att ha dippat rejält under fjolåret. Största minskningen bland flickorna står Solanderskolan för där flickorna minskar sitt snitt med hela 49,5 meritpoäng sedan förra året. Även på Sjulnässkolan står flickorna för en större minskning av sitt medelvärde då medelvärdet försämras med 29,3 meritpoäng jämfört med 2022.

Största ökningen för året på pojksidan finner vi på Christinaskolan där pojkarna höjer sitt meritvärde med 16,4 poäng. På Solanderskolan höjer pojkarna sitt genomsnittliga meritvärde med 14,3 poäng. Bland kommunens flickor har Porsnässkolan den högsta meritpoängen i kommunen, 236,3 poäng, medan Solanderskolan har det lägsta meritvärdet, 167,3 poäng. Pojkarna på Porsnässkolan har det högsta meritvärdet bland grundskolornas

⁴² www.kolada.se, N15507, hämtad 2024-02-21

⁴³ Citat av en av kommunens rektorer

pojkar för året, 225,3 poäng, hårsmånen före Christinaskolan med 223,8 och Pitholm på 221,4.

Grundskolans totala genomsnittliga meritvärde för 2023 sjunker något (4,7 poäng) och landar på 221,2 poäng vilket innebär att Piteå hamnar på en 99:e plats av landets 290 kommunala huvudmän. Därmed tappar Piteå en aning i förhållande till andra kommunala huvudmän och hamnar just utanför de 25% som har bäst sammanlagda meritvärde. Piteås grundskolor står sig fortsatt väl i konkurrensen med såväl länets som rikets övriga skolor med kommunalt huvudmannaskap sett till meritvärde. Piteås skolor uppvisar alltså inga avvikande resultat i jämförelse såväl över tid som i nuläge. De utmaningar som skolorna står inför är såväl regionala som nationella och är i sin tur konsekvenser och resultat av företeelser och fenomen i samhället överlag.

Utifrån den uppföljning som genomförts gällande elevers kunskapsresultat över tid kan rektorer och avdelningschef konstatera att det finns en stark koppling till barn i behov av särskilt stöd/funktionsvariationer samt frånvaroproblematik. Elever som ges möjlighet till särskilt stöd i form av särskild undervisningsgrupp eller inkludering på den egna skolan med möjlighet till varierad undervisning i mindre sammanhang med ett starkt socialt stöd och engagemang har större förutsättningar att lyckas.

”Vidare så medför det svenska skolsystemet att vi inte har möjlighet att genomföra alla åtgärder som vi idag tror kan medföra att fler elever skulle kunna tillgodogöras sig undervisningen. Vi ser att elever inom NPF till större utsträckning än andra elever blir hemma i större utsträckning, dessa skulle kunna nå längre med digital teknik och då delta via distans, eller sköta skolan via lärplattform (teams/annat). Vidare så är betyget F en faktor som inte kan bortses från. [...] Vår utmaning är att förhålla oss till samhällets utveckling och dess påverkan på våra elever. På lokal nivå vill vi fortsätta problematisera hur exempelvis sociala medier påverkar mående, hur vårdnadshavare inte klarar sin roll att fullgöra ansvaret gällande skolplikten.”⁴⁴

Uppföljning av förra årets utvecklingsområden, åk 9, grundskola

- *Följa frånvaron i grundskolan utifrån införandet av den gemensamma handlingsplanen*

Alla skolor har utifrån gemensam handlingsplan tagit fram arbetssätt lokalt på skolan. Arbetssätten kan skilja sig åt men vilar på den kommunövergripande handlingsplanen. Högstadieskolorna upplever att korttidsfrånvaron minskar men inte fullt ut som innan pandemin. Elever med långtidsfrånvaro har ökat under vt 2022 för att minska under ht 2023, ett fortsatt fokusområde. Framförallt gäller det flickor men på några skolor även pojkar. Ofta föreligger psykisk ohälsa med en NPF. Vi kan också se i kartläggningar att elever som har en frånvaro på 15-20% uppger god trivsel på skolan och inte upplever sig otrögga i skolan. Det är en god grund att stå på.

- *Fortsatt arbete med elevers motivation kopplat till planering och genomförande av undervisningen.*

⁴⁴ Citat av en av kommunens rektorer

Majoriteten av högstadieskolorna har arbetet med olika metoder för satt öka trygghet, motivation, elevvård och studiero, genom olika insatser på olika skolor. Målet är uppfyllt i hög grad.

Utvecklingsområden inför läsåret 2024/2025, åk 9

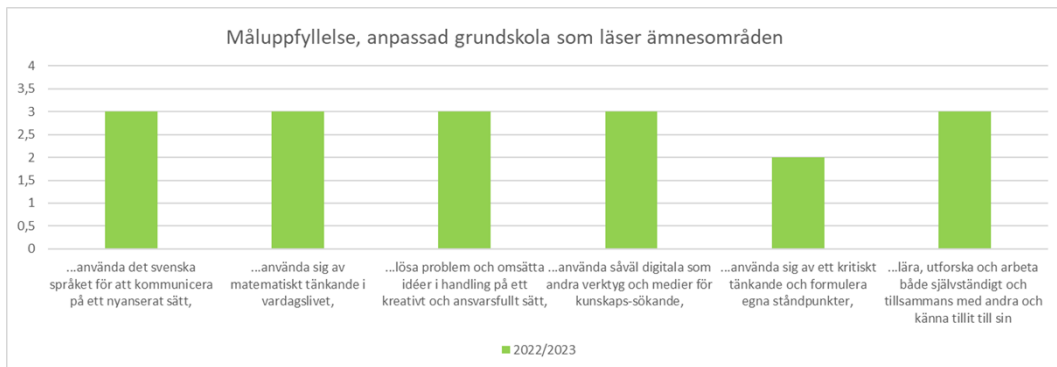
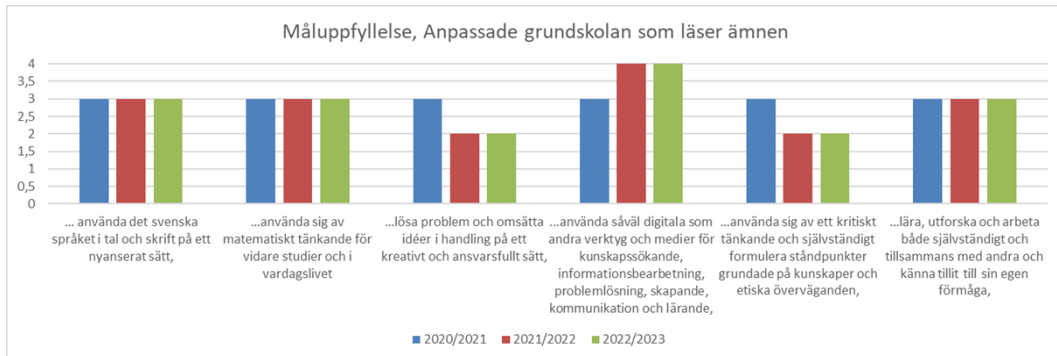
- Fortsatt arbete med elevers närvaro/frånvaro (rutinerna) och förståelse för bakgrunden till frånvaro utifrån ett generellt perspektiv.
- Bedömning av elevers prestationer och betygssättning i matematik

Anpassad grundskola

Från och med HT 2023 har särskolan bytt namn, verksamheten benämns numera *Anpassad grundskola*. Rönnskolan i Piteå bedriver, utöver anpassad grundskola, även förskoleklass och fritidshem för elever inom den anpassade grundskolan.

Måluppfyllelse hela den anpassade grundskolans verksamhet

Från och med hösten 2022 i den nya läroplanen, Lgra 22, beskrivs inte längre särskola med inriktningen träningsskola. Allt benämns anpassad grundskola och eleverna läser ämnen och ämnesområden. Det ställs högre krav på de elever som läser ämnen. I den enkät som avdelningschef lämnat rektorerna, där skalan gått från "Inte uppfyllt" (1) till "Helt uppfyllt" (4), bedömer rektor för Rönnskolan att *undervisningen stämmer mot Lgra 22s mål och riktlinjer kring kunskaper* motsvarande 3,0 dvs "uppfyllt i hög grad". Detta gäller sammanfattningsvis för förskoleklassen, anpassade grundskolan och fritidshemmet. I enkäten uppger också rektor i vilken grad eleverna efter genomgången grundskola kan *använda såväl digitala som andra verktyg och medier för kunskapssökande, informationsbearbetning, problemlösning, skapande, kommunikation och lärande*. Målområdet är "Helt uppfyllt" 4,0 oavsett om man läser ämnen eller ämnesområden och det kan bekräftas genom insatser man genomfört med hjälp av digitala verktyg. De områden som rektor skattar lägst inom den verksamhet som läser ämnesområden och som bedöms som "Delvis uppfyllda" är elevernas förmåga att...*lösa problem och omsätta idéer i handling på ett kreativt och ansvarsfullt sätt och...använda sig av ett kritiskt tänkande och självständigt formulera ståndpunkter grundade på kunskaper och etiska överväganden*. Med tanke på elevunderlaget är det förmodligen de målområden som är svårast att uppfylla.

Förskoleklass, anpassad grundskola

2022/2023 integrerades förskoleklasseleverna med åk 1-3, man hade ingen renodlad förskoleklass.

Anpassad grundskola

Anpassade grundskolans undervisning behandlar läroplanens (Lgra 22) mål och riktlinjer mycket väl enligt rektor. De har mycket hög behörighet hos lärarna jämfört med riket. De anpassar lärmiljöer efter elevers skiftande behov och har fokus på att varje elev ska nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling. För de som läser ämnesområden skriver rektor följande:

”Undervisningen har kontinuerligt utvecklats utefter den nya läroplanen. Lärarna inom ämnesområden har genomfört ett stort arbete, där processen fortfarande pågår, kring bedömning och dokumentation av kunskaper. Lärarna har också deltagit på fortbildning via SPSM.

Vi tillämpar erfarenhetsbaserad undervisning där eleverna stärks i sin tillit till den egna förmågan genom att de får tillfälle att pröva sig fram och lyckas.

Kommentarmaterialet når variationen av elevernas förutsättningar och förmågor. Det har varit ett bra verktyg för oss i planering, bedömning och utvärdering.⁴⁵

Och för de som läser ämnen:

”Skolan arbetar utifrån att alla elever naturligt ska ingå i klassens gemenskap och vara delaktiga utifrån sina förutsättningar. Verksamheten utgår ifrån att självtillit kan kompensera svårigheter. Vi arbetar utifrån att skapa en lärmiljö som är utmanande men trygg. Tydliga och genomtänkta genomgångar ger eleverna förståelse för lektionens innehåll och därmed bättre förutsättning att lyckas.⁴⁶”

Fritidshem, anpassad grundskola

Den anpassade grundskolan har inte en egen läroplan för fritidshemmet, utan följer den läroplan som gäller för grundskolan. Undervisningen i fritidshemmet behandlar läroplanens mål mycket väl och undervisningen anpassas efter elevernas olika behov och förutsättningar. Fritids på den anpassade grundskolan har arbetat med att utveckla lärmiljöerna och haft några längre projekt, bl.a. ett konstprojekt i samarbete med Café på bit. De har arbetat med aktivitetsgrupper med fokus på samspel och strävat efter att erbjuda aktiviteter som utmanar eleverna och ger dem möjlighet att utveckla sina kunskaper och erfarenheter, bland annat genom att nivåanpassa.

Uppföljning av förra årets utvecklingsområden, anpassad grundskola

- *Utveckla undervisningen efter nya läroplanen Lgrsär22.*

Undervisningen har kontinuerligt utvecklats utefter den nya läroplanen. Lärarna inom ämnesområdena har genomfört ett stort arbete kring bedömning och dokumentation av kunskaper. Lärarna har också deltagit på fortbildning via SPSM.

- *Anpassad grundskola behöver på olika sätt arbeta för att utveckla elevernas förmåga att använda sig av ett kritiskt tänkande och förmåga att uttrycka sina åsikter på ett självständigt sätt.*
- *Ett annat utvecklingsområde är att eleverna får träna på att utveckla förmåga till att lösa problem och omsätta idéer i handling på ett kreativt och ansvarsfullt sätt.*

Skolan arbetar hårt med att alla elever naturligt ska ingå i klassens gemenskap och vara delaktiga utifrån sina förutsättningar. Om verksamheten vilar på denna grund skapas en bas av självförtroende som kompenserar svårigheter. Att våga prova och att våga misslyckas ger tryggare elever som utvecklas mer.

- *Fortsätta utveckla samverkan mellan fritids och skola. Arbeta för en varierad lärmiljö av god kvalitet.*

⁴⁵ Citat av en av kommunens rektorer

⁴⁶ Ibid.

Fritids har arbetat med att utveckla lärmiljöerna och haft några längre projekt, bl.a. ett konstprojekt i samarbete med Café på bit. Fritids har arbetat med aktivitetsgrupper med fokus på samspel och strävat efter att erbjuda aktiviteter som utmanar eleverna

Utvecklingsområden inför läsåret 2024/2025, anpassade grundskolan

Ämnesområden:

- Utveckla undervisningen med fokus på kapitel 1 i läroplanen – skolans värdegrund och uppdrag. Där finns vårt fokusområde "Förmågorna".

Ämnen:

- Kompetensutveckling för ny personal kring deras uppdrag i relation till den anpassade grundskolan, alla i arbetslaget behöver vara förtrogna med läroplanen och intentionerna med utbildningen i den anpassade grundskolan.

Fritidshemsverksamheten:

- Elevernas självständighet och samspel med kamrater genom att utveckla lärmiljöerna, utmanande aktiviteter, fördelat ansvar där personalen arbetar som stöd i bakgrunden.

Fritidshem

Uppskattad måluppfyllelse

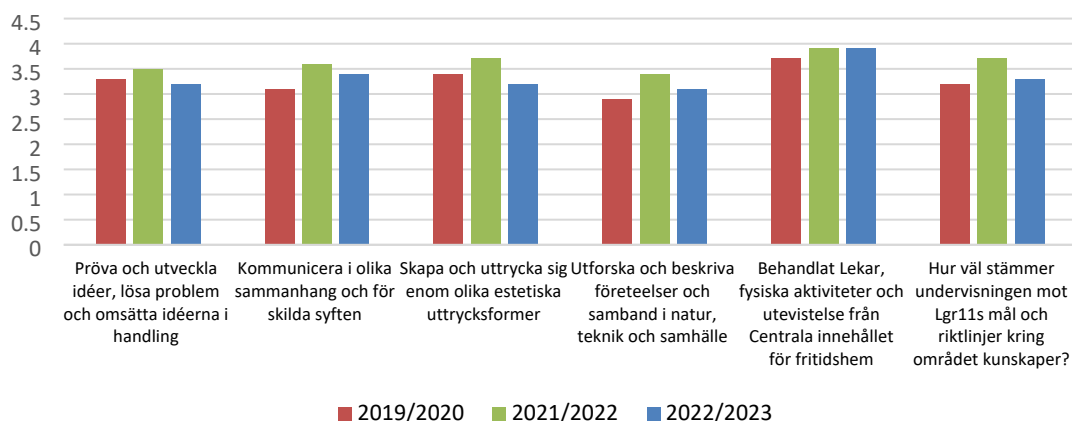
2016 fick fritidshemmet en egen del i läroplanen med syfte och centralt innehåll. Denna fjärde del ska tillsammans med läroplanens första och andra del vara utgångspunkt för undervisningen i fritidshemmet.

För de flesta målområden skattar rektorerna fritidshemmets måluppfyllelse något lägre inför årets kvalitetsrapport än tidigare år. Trots att skillnaderna är marginella och att kvalitén är god kan en bidragande orsak vara att i tider med dålig tillgång till timvikarier får ofta fritidspedagoger kompensera personalfrånvaro i skolan, som i sin tur påverkar fritidshemmets verksamhet. De områden där man framför allt anser att eleverna getts förutsättning att utveckla sina förmågor är kommunikation (3,4) samt hur väl man uppfyller Läroplanens mål och riktlinjer, vilket skattas 3,3 dvs. "uppfyllt i hög grad". Ett område som över tid skattas högt är fritidshemmets arbete med lekar, fysiska aktiviteter och utevistelse, 3,9 "helt uppfyllt", vilket också kan bekräftas av de aktiviteter som genomförts inom ramen för "Hälsofrämjande skola".

Eftersom undervisningen i fritidshemmen ska komplettera förskoleklass och skola i genomförandet och uppfyllandet av läroplanens mål är det positivt med hög måluppfyllelse trots att resultatet försämrats något. En bidragande orsak tror rektorerna är att andelen behörig personal är hög.

Eleverna givits möjlighet att utveckla sin förmåga att:

Undervisningen i fritidshemmen ska utgå ifrån elevernas behov, intressen och erfarenheter men också att eleverna utmanas till nya upptäckter. Fritidshemmen erbjuder variation av arbetssätt, uttryckssätt och lärmiljöer, samt erbjuder eleverna en trygg och meningsfull fritid. Lärarna i fritidshemmen arbetar relationellt vilket är en förutsättning för en gynnsam lärmiljö. Rektorer ger en samstämmig bild av måluppfyllelsen vilket vittnar om en likvärdighet bland fritidshemmen i kommunen.

”Eleverna behåller länge sin plats på flertalet fritidshem vilket kan ses som en god kvalitetsmarkör. Många fritidshem har satsat på en aktiv utemiljö som spänner över hela skoldagen som medför att eleverna är aktiva när de har utevistelse. Det har anordnats gemensamma träffar och utbildningar ex NPF för fritidspersonalen vilket har varit uppskattat och gett effekt i verksamheten.⁴⁷”

Flertalet skolor har haft SPSM-projekt, (specialpedagogiska skolmyndigheten) med fokus på inkluderande tillgänglig lärmiljö där även fritidspersonalen deltagit. Man använder bildstöd i verksamheten och även handledning av specialkompetenser för att finna rutiner och struktur och göra den ”fria verksamheten” tillgänglig för alla barn.

”En del fritidshem har genomgått Skolverkets moduler i ledarskap. Många fritidshem har arbetat med tillgänglig lärmiljö tex. tydliggörande pedagogik med bildstöd samt de sju frågorna Vad? När? Hur? Varför? Med vem? Tiden? Vad händer sedan? Vilket ger en trygghet för eleverna på fritidshemmet.⁴⁸”

Flertalet rektorer lyfter fritidsverksamheten som ”kittet” i ”huset” och vikariesituationen påverkar fritidshempersonalens arbetsbelastning och verksamheten på fritidshemmet. Eftersom det finns en skolplikt och rätt till undervisning utifrån den lagstadgade timplanen är det fritidshemmet och dess verksamhet som till vis del fått ”stryka på foten” på grund av personalfrånvaron och den bristande tillgången av vikarier. Kompetensförsörjningen och behöriga lärare i fritidshem är ett stort annalkande bekymmer. Rektorer och personal hyser

⁴⁷ Citat av en av kommunens rektorer

⁴⁸ Ibid.

en oro, det finns ingen utbildning för Lärare i fritidshem i Luleå och få söker utbildningen i Umeå och av det skälet har utbildningsförvaltningen tecknat avtal med Umeå universitet när det gäller arbetsintegrerad lärarutbildning (AIL) för lärare i fritidshem som startar ht 2024.

Uppföljning av förra årets utvecklingsområden, fritidshem

- *Synliggöra och reflektera kring tillgänglig lärmiljö i alla situationer, framför allt de rutinmässiga såsom övergångar, måltider.*

Uppfyllt i hög grad, se ovan.

- *Handlingsplan angående kompetensförsörjning för fritidshemmen.*

Det har inte upprättats någon handlingsplan men det görs insatser för att förbättra kompetensförsörjningen inom fritidshemmet

Utvecklingsområden inför läsåret 2024/2025, fritidshem

- Fortsatt arbete med kompetensförsörjning genom olika insatser och samverkan med övriga; HR-avdelningen, universitet och andra aktörer samt personalen själva.
- Genomföra AIL (arbetsintegrerad lärarutbildning) för lärare i fritidshem i samarbete med Umeå universitet.

Piteå ska erbjuda goda förutsättningar för ett livslångt lärande

Grundskolan i Piteå erbjuder en utbildning av hög kvalitet trots att våra resultat försämrats. Vi har en stor andel behöriga lärare, fritidspedagoger och förskollärare med mångårig erfarenhet. Man arbetar mycket väl med många delar av läroplanens kunskapsmål och utbildningen och elevernas resultat står sig trots allt väl i nationella jämförelser. Det man också kan konstatera är att lärarna i år sätter i större utsträckning lägre betyg i förhållande till hur eleverna presterat på nationella prov i jämförelse med riket. Kan det bero på att grundskolan i Piteå har en stor andel behöriga lärare som i sin tur påverkar bedömning och betygssättning? Eller beror det på att lärarna i och med den nya kursplanen fått större mandat att sätta ett sammanvägt betyg av elevers resultat? Skolan har i varje fall ej drabbats av betygsinflation vilket är positivt. Lärarna och skolan står för sin bedömning och de betyg man sätter.

Grundskolans resultat när det gäller skolnärvaro har förbättrats men vi behöver dock fortsättningsvis följa elevernas frånvaro i kvalitetsrapporten *Barn och unga* eftersom det finns en tydlig koppling mellan skolnärvaro och elevers resultat. Flickornas försämrade resultat i åk 9 behöver också nogsamt följas och det kommer att göras genom bland annat satsning inom ramen för Kunskapsbidraget (fd Statsbidraget för Likvärdig skola).

Under VT 2022 genomfördes utbildning och implementering av den reviderade Läroplanens inledande kapitel avseende värdegrund och Kursplanerna som gäller from 1

juli 2022. I uppföljande medarbetarsamtal med rektorerna berättar de att förstelärarna varit viktiga och haft ett stort ansvar för att planera och leda implementeringsarbetet.

Läroplanens inledande kapitel lyfter viktiga jämställdhets och värdegrundsfrågor. Respekt, hänsyn, bemötande, förhållningsätt, mänskliga värden och demokratiska grundläggande principer måste åter upp på agendan vilket rektorerna omskriver i underlaget till årets kvalitetsrapport. Det gäller alla stadier i grundskolan.

De nya kursplanerna och förändringarna i det centrala innehållet avseende omfattning, konkretionsgrad och progression samt den förändrade bedömningen av elevers kunskaper innebär, enligt avdelningschefs bedömning, ett större mandat och en ökad möjlighet för alla behöriga och professionella lärare i Piteå kommuns grundskola att leda och utveckla undervisningen för en ökad måluppfyllelse och ett livslångt lärande.

Uppföljning och redovisning av nämndens uppdrag från kvalitetsrapporten Utbildning, arbete och näringsliv Läsåret 2020–2021, (*BUN 2023-09-08, § 76*). redovisas i Bilaga 1.

Gymnasieskolan

Uppskattad måluppfyllelse

Strömbäckaskolan

Läroplansområden Kunskaper (2.1)	 Målet ej uppfyllt	 Målet delvis uppfyllt	 Målet uppfyllt i hög grad	 Målet helt uppfyllt	Kommentarer till bedömning
Gymnasieelever med examen inom tre år					Mycket bra resultat nationellt sett. Vi har dock elever som inte fullföljt sin gymnasieexamen på grund av bl a psykisk ohälsa eller bristande motivation, något som påverkar vår målbedömning. Ingångsåret gymnasiestudierna var pandemin med växelvisa distansstudier vilket påverkade elevers struktur och rutiner.
Gymnasieelever som uppnått grundläggande behörighet inom tre år.					Väldigt varierande mellan olika program hur det ser ut. För vissa är målet ej uppfyllt, för andra uppfyllt fullt ut. Elever på yrkesprogrammen Barn- och fritid samt Vård- och omsorg har hög måluppfyllelse för att vara yrkesprogram, mycket beroende på att deras studier oftast syftar till högre studier. Elever på yrkesförberedande program väljer annars hellre yrkeskurser än grundläggande

					behörighet för att vara bättre rustade i arbetslivet.
Betygspoäng efter avslutad gymnasieutbildning		◆			Även här varierar det mycket mellan de olika programmen men totalt sett är det utifrån Koladas siffror svårt att sätta ett högre värde. Jämför vi med andra oss närliggande kommuner så är betygspoängen inte alarmerande. Vi ligger i paritet eller högre än många andra likvärdiga kommuner. Vi har också en skolenhet – Hugin, som ökat sina betygsvärden markant.

En stor fråga under detta år har varit hur lärare ska förhålla sig till den nya AI-tekniken. Ska vi arbeta med den, eller kan man hitta vägar för att stänga av och i så fall hur? En hel del kompetensutveckling kring denna fråga har vi kunnat få genom det vetenskapliga teamet och de föreläsare som de har anlitat. Helt klart är att undervisningen på ett eller annat sätt behöver förändras för att anpassas till den nya tekniken.

Grans

Nedan följer en sammanställning över några resultatnyckeltal från Kolada. Nyckeltalen över genomströmningen på 3 år baseras på alla elever som började på Grans ht-20 och sedan slutfört sina gymnasiestudier om 2500p på något program/någon gymnasieskola inom 3 år, dvs vt-23. Det behöver dock inte nödvändigtvis vara så att de elever som Kolada baserar sin statistik på slutför sina gymnasiestudier på Grans.

Elever som påbörjat sina studier på Grans (enligt Kolada)	2019	2020	2021	2022	2023
Gymnasieelever med examen inom 3 år, andel (%)	67,4	77,4	68,1	81,0	69,2
Betygspoäng efter avslutad gymnasieutbildning	13,6	14,1	13,9	14,4	14,3
Gymnasieelever som uppnått grundläggande behörighet till universitet och högskola inom 3 år, andel (%)	-	28,3	34,1	*	*

*Färre elever än 10 st, därav ingen andel redovisad.

Eftersom Grans är en skola med endast ett nationellt program innebär ett programbyte för oss att en elev inte blir kvar på skolan utan hamnar på någon annan skola. Då vårt upptagningsområde dessutom är hela regionen innebär det många gånger också en skola i en annan kommun. Många av de elever som finns med i Koladas statistik över genomströmningen har alltså inte slutfört sina gymnasiestudier på Grans, p g a avhopp under sina gymnasiestudier.

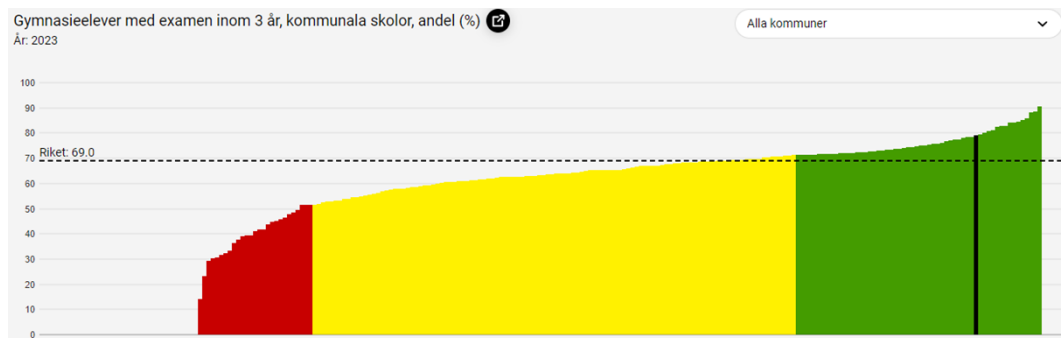
Utifrån de resultatnyckeltal, den analys och sammanställning som redovisats ovan kan vi dra slutsatsen att den undervisning som bedrivs på Grans naturbruksgymnasium på ett klart godkänt sätt tar upp och behandlar läroplanens mål och riktlinjer kring området *Kunskaper* (2.1). Vissa delar tas i vissa specifika ämnen och kurser och vissa punkter via APL och de internationella utbytena, andra genomförs utanför ordinarie ämnesundervisning på mentortiden.

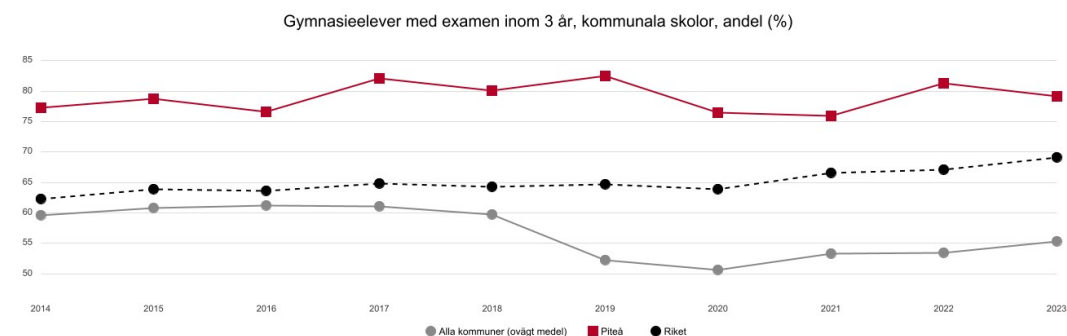
Gymnasieexamen inom tre år

Strömbäckaskolan

För att sätta Piteås gymnasieskolor i ett nationellt sammanhang redovisas nedan Piteås placering i en nationell skala⁴⁹. Det svarta strecket utgör placering i förhållande till andra kommunala skolor i riket. I och med detta kan man konstatera att Piteås gymnasieelever har goda förutsättningar till ett fortsatt yrkesliv eller vidare studier sett till att så många når gymnasieexamen.

En liten dipp när det gäller andel elever med examen kan skönjas i förhållande till året innan. Största nedgången finner man på de högskoleförberedande programmen där fjolårets ökning gick tillbaka till nivåer i paritet med åren innan, 2018-2021. Vi kan också se att det totalt sett är en högre andel kvinnor som når examen i förhållande till män (86% mot männens 82%). På yrkesprogrammen är förhållandet det motsatta. Där är det fler män i förhållande till kvinnor som uppnår en gymnasieexamen, men skillnaden är inte lika stor.

Lärlingskonceptet på Handels- och administrationsprogrammet bedöms ha bidragit till att 91% av eleverna fick yrkesexamen vilket ses som mycket positivt. Att andelen elever som når examen inom tre år minskat något kan dock bero på att elevernas studietid på gymnasiet inledningsvis var problematisk pga pandemin, den bestod växelvis av distansstudier vilket kan ha haft en negativ inverkan på vissa elevers skolgång.

⁴⁹ www.kolada.se, N17451, hämtad 2024-02-21

”De elever som inte fick examen har en gemensam faktor, förutom att de är pojkar, och det är att de tappade motivationen till studierna under gymnasietiden. Mentorernas analys är att årets avgångselever fick en dålig start på gymnasiet genom att vi hade växelvis distansundervisning under delar av åk1 och åk2 som medförde att eleverna förväntades ta mer eget ansvar över studierna. En del av de elever som inte klarade examen tappade greppet under pandemin som de hade svårt att återta. Frånvaron blev hög, rester av skolarbete hopade sig och frånvaron ökade ytterligare. Eleverna ”valde” att ta F i vissa kurser trots att de visste att de inte skulle få examen. Specialpedagogen har funnits där och hjälpt eleverna att hålla struktur på uppgifter och prov, men eleverna orkade inte i slutet. /.../ Vi måste lyfta in motivation som prioriterat område på skolenheten.⁵⁰”

Grans

Enligt Kolada är det 69% av eleverna som påbörjat sina studier på Grans ht-20 som tog examen (enligt nyckeltalet innebär examen antingen gymnasieexamen eller studiebevis om minst 2500p). Det ligger i nivå med rikets värde på men det här läsåret långt under Piteå kommuns totala nivå; 79%.

För att få statistik som baseras på alla de elever som vt-22 avslutade sina gymnasiestudier om 2500p på Grans analyserar rektor alltid även Siris nyckeltal. Det representerar de elever som i realiteten funnits på skolan under majoriteten av sin gymnasietid, fått ta del av skolans undervisning och de som slutfört nationellt program om minst 2500p på Grans vt-23.

Elever som påbörjat sina studier på Grans (enligt Siris)	2019	2020	2021	2022	2023
Gymnasieelever med examen inom 3 år, lägeskommun, andel (%)	88,2	95,7	90,2	97,6	84,8

Om vi endast tittar på de 33 elever som slutförde sina gymnasiestudier om 2500p på Grans naturbruksgymnasium vt-23 har 28 av dem en gymnasieexamen. Av dessa är det fem elever som började hos oss som PRIV-elever (utan godkänt betyg i antingen Ma eller Eng från grundskolan). Av dessa har fyra elever gjort sig behöriga till naturbruksprogrammet, två av dessa fyra klarat gymnasieexamen och ytterligare två tagit examen med studiebevis utan att ha behövt gå ett fjärde år.

Det kan även vara så att effekterna av pandemin och distansundervisningen påverkat elevernas situation och resultat mer än förra läsårets avgångselever trots att avgångseleverna vt-23 hade en kortare period av distansstudier. De drabbades tidigt under sin gymnasietid av att gymnasieskolan någon månad in på höstterminen, i november, ställdes om till fjärrundervisning. Den pågick sedan i vårt fall helt eller delvis en bra bit in på vårterminen. Troligtvis är den här tuffa starten av en ny skolform, som i vårt fall för många innebär flytt till eget boende/internat, med att som elev ganska snabbt kastas ut i

⁵⁰ Citat av en av kommunens rektorer

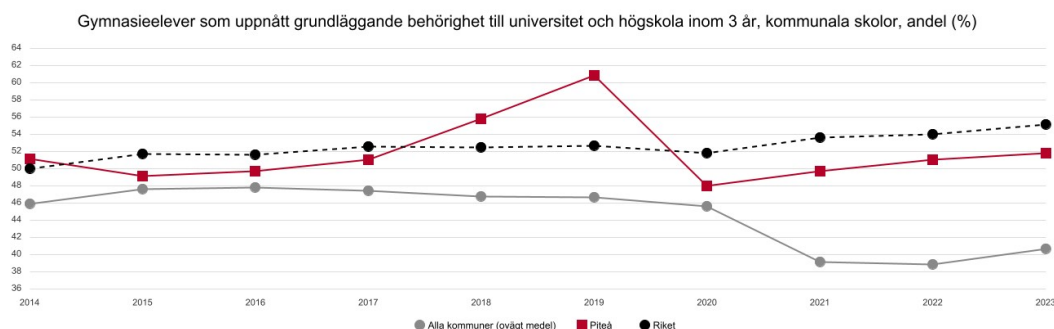
distansundervisning en stor orsak till att vi haft fler avhopp i årskursen (åk 20) jämfört med läsåren strax innan och efter.

Generellt varierar andelen elever som tar examen från Grans inom 3 år mycket under perioden 2019-2023 medan genomsnittliga betygspoängen ligger mer konstant och alltid i ungefär samma nivå som andra naturbruksprogram i riket eller som övriga yrkesprogram inom huvudmannen. En tänkbar anledning som vi ser är att det kan vara specifika ämnessvårigheter som gör att en elev inte klarar vissa kurser och då inte når gymnasieexamen samtidigt som betygen i andra kurser ger en hög genomsnittlig betygspoäng. Biologi 1, som är en programgemensam kurs på naturbruksprogrammet och därför behöver vara godkänd för gymnasieexamen, är ett exempel på en sådan kurs.

Grundläggande behörighet till universitet och högskola inom 3 år

Strömbackaskolan

När det gäller den grundläggande behörigheten hade Strömbackaskolan en rätt kraftig uppgång åren 2018 och 2019 som sedan föll drastiskt år 2020. Sedan dess kan man se en viss återhämtning och i förhållande till andra kommuner i riket så visar Piteå ändå på goda resultat.⁵¹

För Piteå gymnasieskolors del får man utifrån de resultat som presenterats, anse att vi nått väldigt långt när det gäller måluppfyllelse av läroplanens mål. Den återkoppling vi får från branscher och elever som studerat hos oss är att eleverna generellt är mycket väl förberedda, både för yrkesliv och högre studier.

Grans

Det som sticker ut negativt är att andelen elever med grundläggande högskolebehörighet inom tre år minskat sedan 2021. Kolada har inga uppgifter för 2022 och 2023 då det är färre än 10 avgångselever med grundläggande högskolebehörighet. Enligt skolans egen statistik så är det 9 av de 37 avgångseleverna vt-23, dvs drygt 24%, som har grundläggande högskolebehörighet vilket är lika många till antalet som läsåret innan men en ökning av andelen, då gruppen avgångselever nu är färre.

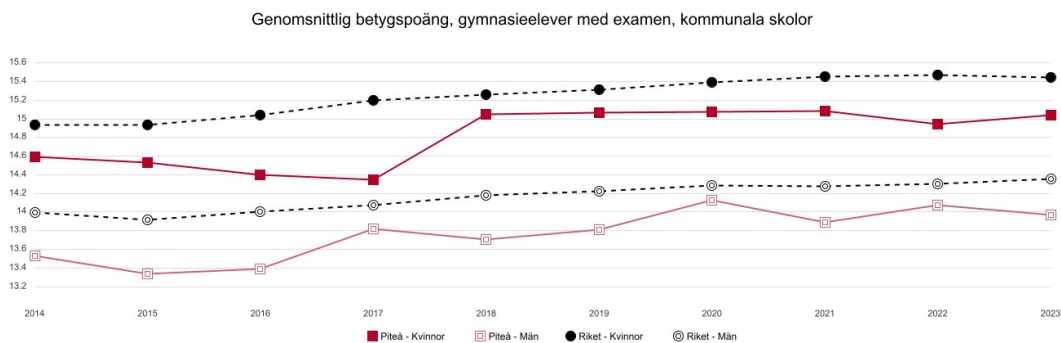
⁵¹ www.kolada.se, N17479, hämtad 2024-02-21

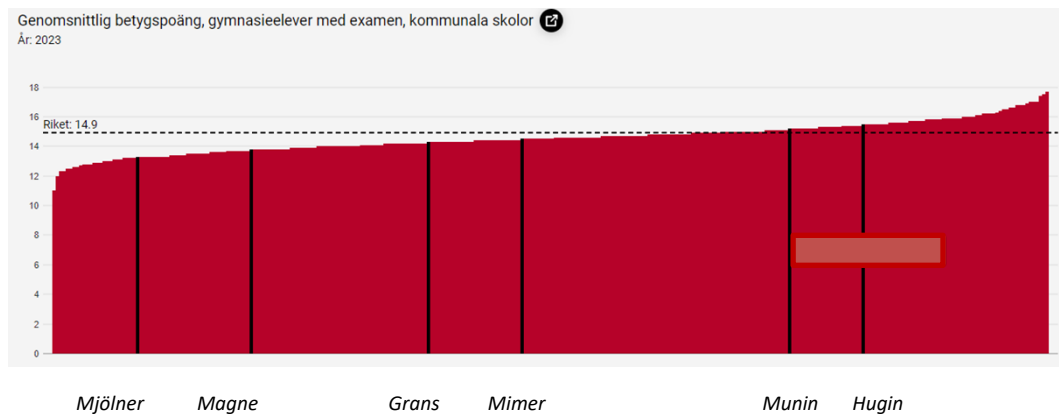
Betygspoäng efter avslutad gymnasieutbildning

Strömbäckskolan

En utmaning i gymnasieskolan är betygen där Piteå totalt sett ligger på den röda nedersta kvartilen gällande meritpoäng. Diagrammet nedan är könsuppdelat och vi kan se att det är kvinnorna som står för de högre betygsnivåerna generellt sett i likhet med övriga kommunala skolor i riket, men Piteå ligger lägre totalt sett för båda grupperna.⁵²

I nedanstående diagram kan man se hur meritvärden fördelar sig mellan de olika skolenheterna. Vi kan utläsa att det är de yrkesprogram inom traditionellt manliga branscher som ligger lägst när det gäller meritvärden. Att Mimer placerar sig så pass långt ned har att göra med att Introduktionsprogrammen ingår i skolenheten, vilket drar ned det totala värdet.⁵³

Det man behöver ha klart för sig är att elevers avhopp från utbildningen, påverkar statistiken i Kolada på olika sätt. Till exempel hade Hugin några avbrott från Teknikprogrammet, där elever bytte program då de upplevde Teknikprogrammet som för tufft. Istället valde de yrkesprogram och gick ut med gymnasieexamen där. Detta inverkar negativt på statistiken för skolenhet Hugin, även om det för eleverna kanske blev ett positivt utfall.

⁵² www.kolada.se, N17691, hämtad 2024-02-21

⁵³ Ibid., hämtad 2024-02-21

För att fördjupa förståelsen och kunskaperna kring elevers betyg och vad det är som gör att resultaten är så låga i förhållande till riket gjorde avdelningschef för gymnasieskolan under hösten 2023 en analys av elevernas ingångsbetyg när de kom från åk 9 och elevernas utgångsbetyg när de tog examen från gymnasieskolan samt en analys av detta. Underlaget kommer från elever som lämnade gymnasieskolan 2022. Grans och Magne sticker ut jämfört med övriga skolenheter. Där hade eleverna låga ingångsbetyg men högre än snittet i riket i utgångsvärde.

Det är enbart på yrkesprogrammen som meritvärdena ökar, ibland ganska rejält om man jämför in- och utvärde. Enda undantaget är El- och energiprogrammet där elevernas meritvärden blev lägre än vad deras ingångsbetyg var. Här behövs en djupare analys genomföras för att ta reda på varför det ser ut på detta sätt. Kraven ökar naturligtvis på gymnasiets teoretiska program i förhållande till grundskolan och kurserna på högskoleförberedande program och yrkesprogram är inte helt lika. Ungdomar med praktiska färdigheter kanske äntligen får möjlighet att komma till sin rätt och få utdelning betygmässigt för detta men på vissa gymnasiegemensamma ämnen borde korrelationen mellan programmen vara bättre.

”Vi ser att vi tappar i både engelska och matematik, men når bättre resultat i svenska. Tappet i matematik är inget nytt. Många elever tycker att matematik är svårt och de har fått kämpa en hel del i grundskolan. /.../ Det som sticker ut ordentligt är engelska 5. Det är ett stort tapp från grundskolan och vad beror det på? Det här måste analyseras vidare på skolenhetsnivå men även på Strömbackanivå.⁵⁴”

Förklaringar till Piteås betygsplacering nationellt kan vara:

- Hög andel elever på yrkesprogram påverkar de totala meritvärdena.
- Hög genomströmning. Vi klarar fler elever genom våra utbildningar och har i nationell jämförelse få avhopp. Detta kan då också återspegla sig i betygen, att de vi klarar inte har lika höga betyg och det ger utslag på helheten.
- På skolenhet Hugin tappar elever försprången från grundskolan i hög grad i förhållande till slutresultatet. Det har att göra med att det är färre grundläggande kurser och fler kurser på fördjupad nivå. Det är fler elever som får högre betyg i matematik 1 än matematik 5. Det höga tempot som krävs på utbildningarna påverkar också resultatet negativt. En jämförelse med likvärdiga skolenheter i andra likvärdiga kommuner visar på att Piteås meritvärden för dessa program ligger i linje med övriga skolor.
- Vi ser att det kan finnas en kultur på vissa yrkesprogram och i branscher, vilket påverkar elevers motivation att nå högre betyg i t ex gymnasiegemensamma ämnen. Det kan finnas en ”antipluggkultur” som innebär att elever tänker – jag ska ju ändå inte plugga vidare, jag ska jobba när jag går ut gymnasiet, så det räcker om jag når ett godkänt – ett E.

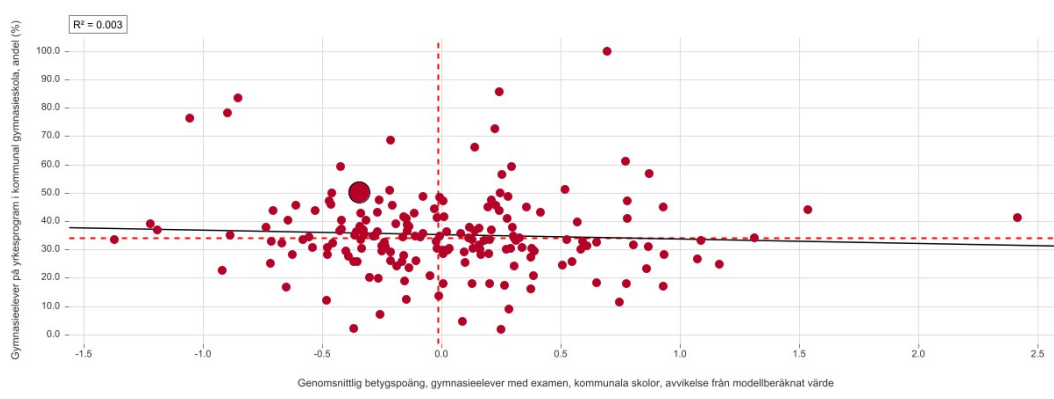
⁵⁴ Citat av en av kommunens rektorer

- Rektorer och lärare vid Strömbackaskolan lägger stor vikt vid att verka för likvärdig och rättssäker bedömning och de jobbar med kollegial bedömning i de gymnasiegemensamma ämnena över program- och skolenhetsgränser. Samtidigt vet vi att det förekommer betygsinflation på många håll i landet, vilket uppmärksammas nationellt upp på regeringsnivå.

Jämförelse betygspoäng och korrelation med andel elever på yrkesprogram

Diagrammet nedan som visar på korrelationen mellan betyg och hur stor andel elever som finns på yrkesprogram. Den stora pricken anger Piteå kommun.

Röd stor markering är Piteå kommun

Kommuner som ligger över medianvärdet betygmässigt, är ofta små kommuner, t ex Älvsbyn och Övertorneå. Kommuner som ligger i paritet med Piteå eller lägre när det gäller betyg är t ex, Luleå, Boden, Skellefteå, Umeå, Örnsköldsvik och Sundsvall, trots att dessa har lägre andel elever på yrkesprogram. En slutsats är därför att små kommuner och små skolor, har svårare att bedriva ett likvärdighetsarbete när det gäller betyg och bedömning, över en bredd av elever, lärare och program. Riskerna finns då att de hamnar högre i betygsättning än vad som annars skulle ha varit fallet.

Dessa antaganden får naturligtvis inte hindra oss från att fortsätta att hålla ögonen på elevernas meritvärden, kunskaperna som ska spegla betygen och lärarnas bedömning. Men rättssäkerheten i betygsättningen får det inte tummas på även om statistiken ser ut att tala emot oss. Att sätta betyg på elever ingår i en lärares myndighetsutövning. Läraren ska göra detta självständigt och oberoende. Det handlar om rättssäkerhet i uppdraget. Om ett betyg blivit uppenbart felaktigt, kan rektor korrigera ett betyg, men detta ska då endast handla om rena felaktigheter, inte en egen bedömning av rektor.

För att säkerställa en rättssäkerhet i bedömning och betygsättning ska rektor verka för att ett kollegialt lärande sker och att lärare har den kunskap som behövs för att bedömning och betygsättning blir så likvärdigt och så rätt som möjligt utifrån styrdokumentet. Det kollegiala lärandet sker i de olika ämneslagen som i vissa fall skär genom alla skolenheter på Strömbackaskolan, samt genom jämförelser med de nationella proven i vissa ämnen.

I rektorsrollen ingår också att följa lärares undervisning och att med stödjande strukturer säkerställa att undervisningen håller en hög kvalitet och att elever får utvecklas i sitt lärande och ges stöd för att nå sin fulla potential.

Grans

Genomsnittlig betygspoäng för avgångselever på Grans vt-23 (enligt Kolada/Siris)				
	Grans (NB)	Piteå kommun (alla program) Endast yrkesprogram inom parentes	Riket (alla program) Endast yrkesprogram inom parentes	Riket (endast NB)
Elever med minst 2500p (gy-examen eller studiebevis)	14,3	14,5 (13,7)	14,5 (13,3)	14,2

Den genomsnittliga betygspoängen för de elever som slutförde Naturbruksprogrammet på Grans med minst studiebevis vt-23 är 14,3 poäng. Det är strax under Piteå kommuns genomsnittliga betygspoäng för alla nationella program, men högre än den genomsnittliga betygspoängen för Piteå kommuns yrkesprogram på 13,7 och även högre än genomsnittliga betygspoängen för naturbruksprogrammet i riket på 14,2. Naturbruksprogrammet är för övrigt det yrkesprogram i Sverige som har den högsta betygspoängen.

Oavsett om man tittar på Koladas eller Siris nyckeltal för genomströmningen för åren 2019-2023 kan man se en rejäl minskning från vt-22 till vt-23 medan den genomsnittliga betygspoängen minskar marginellt under samma tid. Troligtvis spelar den specifika gruppen avgångselever in. Eftersom vi är en liten skola påverkar varje individ statistiken extra mycket och vi vet utifrån meritvärden vid antagning att avgångseleverna vt-22 var en stark elevkull medan avgångseleverna vt-23 hade betydligt lägre meritvärden från högstadiet. Läsåret 2022/23 hade vi dessutom den minsta gruppen avgångselever sedan läsåret 2016/17 vilket gör statistiken extra osäker.

Gymnasieelever som gått över till universitet/högskola direkt efter avslutad gymnasieutbildning

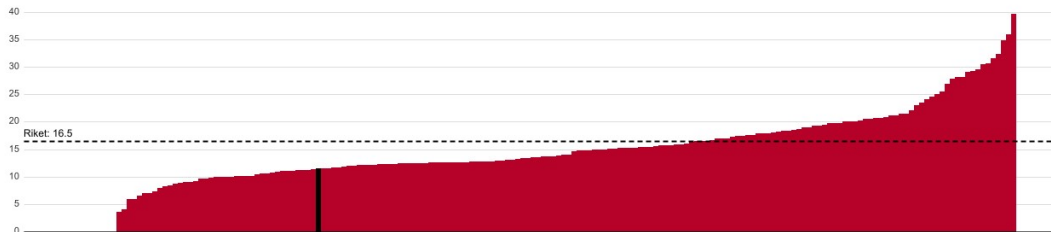
Strömbackaskolan

Diagrammet nedan visar på statistik från avgångsåret 2022. Vi kan se att vi har få elever som går över direkt till högre studier. Den största förklaringen till det är förstås att vi har 55 % av våra elever som studerar vid yrkesprogram där målet är övergång till arbete. Frågan är om det ens går att tala om att detta är en låg måluppfyllelse när hela den nationella ambitionen just nu är att få fler elever att gå yrkesprogram och gå ut i yrkeslivet direkt efter gymnasiet.⁵⁵

⁵⁵ www.kolada.se, N17505, hämtad 2024-02-21

else: Gymnasieelever som gått över till universitet/högskola direkt efter slutförd gymnasieutbildning, kommunala skolor, andel (%) - Piteå (År:

Grans

Inför läsåret 2023/24 blir det en strukturförändring på yrkesprogrammen då de kurser som krävs för grundläggande högskolebehörighet blir utgångspunkten för varje elev och man väljer bort dessa kurser i stället för, som tidigare, att välja till dem. Det innebär att elever kan ha studieplaner på 2500-2800p beroende på upplägg vilket blir lite utmaning planeringsmässigt med borde inte påverka allt för mycket då vi redan har ett liknande upplägg för dessa kurser. Förhoppningsvis kommer det innebära att fler elever tar chansen att läsa dessa kurser. Ett gemensamt ansvar för vägledning kring dessa kurser mellan SYV och den undervisande läraren kommer vara en framgångsfaktor.

Uppföljning av förra årets utvecklingsområden, gymnasieskolan

Strömbäckaskolan

Alla skolenheter har jobbat med det långsiktiga utvecklingsarbetet ”Tillgänglig lärmiljö”. Rektorer, elevhälsa och lärare är involverade i detta arbete som går ut på att anpassa lärmiljön så att fler elever ska kunna hantera och klara sin skolvardag, sin utbildning, på ett bättre sätt. Det varierar något vad de olika skolenheterna har valt att lägga fokus på, men generellt har det handlat om att få till tydliga strukturer i undervisningssituationer, ledarskap i klassrummet, skapa goda förutsättningar för studiero, fasta platser på många håll, bildordlistor i verkstäder som kanske framförallt gynnar elever med svenska som andraspråk, motivation etc.

Arbetet har resulterat i en bättre samsyn kring undervisningssituationerna. Mål och aktiviteter kopplade till målen har arbetats fram på de olika enheterna och i programlagen. När gemensamma diskussioner förs kring gemensamma arbetssätt, har det lett fram till en öppenhet kring den egna undervisningen och en dela-kultur som i förlängningen ska gynna eleverna. På en skolenhet drar rektor slutsatsen att arbetet med relationer och ledarskap har gjort att meritvärdena på enheten höjts.

Grans

Under läsåret 2022/23 har vi jobbat vidare med de utvecklingsområden som prioriterats under de senaste läsåren. Kontinuerliga mötestider en gång i månaden (förutom APT), som leds av försteläraren och rektor, där fokus är på pedagogisk utveckling och kollegialt lärande har gjort att det finns en större medvetenhet hos hela kollegiet. Ett ansvar att gemensamt fånga upp eleven tidigare och ge de anpassningar som behövs, i respektive kurs,

för att klara godkänt betyg i kurser och på sikt nå en gymnasieexamen. Under läsåret har de kollegiala mötestiderna använts till att implementera arbetet med tillgängliga lärmiljöer i hela arbetsgruppen – allt från undervisande lärare till elevhälsopersonal. Målet är att arbetet ska fortsätta även kommande läsår, då med fokus på den pedagogiska lärmiljön. Förhoppningen är att det på sikt ska ge effekt på genomströmningen, dvs fler elever som når examen och gör det utan att ha haft så många rester med sig på vägen.

Arbetet kring att minska frånvaron är fortsatt den absolut största utmaningen för oss och något som vi jobbat med under senaste fem läsåren men som tyvärr inte blivit bättre. Pandemin har dessutom försvårat arbetet rejält. Elever som påbörjar sina gymnasiestudier hos oss och redan har en skolbakgrund med mycket frånvaro är en stor utmaning. Goda interna rutiner i samband med skolstart med överlämning och skolstartssamtal och vidare arbetet med kartläggning av frånvaron bidrar till att en del elever kan vända den negativa frånvarotrenden.

Utvecklingsområden inför läsåret 2024/2025

Strömbäckskolan

Fortsatt arbete med tillgänglig lärmiljö och främjande av närvaro. Vi måste också jobba vidare med hur vi ska hantera AI i skolans värld. Artificiell intelligens är här för att stanna och vi måste anpassa oss till dessa nya förutsättningar.

Vi behöver fortsätta göra djupare analyser av betygsättning så att vi så långt det är möjligt säkerställer en rättssäker bedömning och betygsättning. Då vi nu går in i ett stort arbete med införande av ämnesbetyg kommer detta att kugga i varandra men samtidigt kommer vi under några år att tappa möjligheten att jämföra våra resultat mellan olika år. För lärare och rektorer kommer det att krävas ett omfattande arbete att ställa om till ämnesbetyg.

Grans

Konkurrensen från andra skolor framförallt inom vissa yrkesområden bidrar till att mängden APL-platser (praktikplatser) är en utmaning. Vi behöver fortsatt se över APL, upplägg och planering, för att på ett bättre sätt nyttja våra resurser på skolan och samtidigt möjliggöra de samläsningar som är nödvändiga. Ett steg i detta är att etablera starkare lokala programråd, vilket är ett kontinuerligt utvecklingsområde. Positivt är att vi har många centrala aktörer bakom oss framför allt inom lantbrukssektorn som LRF, Hushållningssällskapet, Gröna näringar.

Anpassad gymnasieskola

Uppskattad måluppfyllelse

Bedömningen för läsåret 2022/2023 kring läroplanens mål och riktlinjer för Anpassad gymnasieskola gällande kunskaper 2.1 är att Strömbackaskolan uppfyller kriterierna mycket väl.

Strömbackaskolans Anpassade gymnasium ger varje elev möjlighet att vara välrustad inför ett arbetsliv vilket kan innebära att arbeta på daglig verksamhet eller annat typ av arbete med stöd från arbetsmarknaden. Måluppfyllelsen vid Strömbackaskolan är mycket god där eleverna tillägnar sina kunskaper i de kurser eller ämnesområden som ingår i utbildningen och de kan använda dessa i såväl arbets- som vardagsliv. Varje enskild elev uppmärksammas och elever som är i behov får extra anpassningar eller särskilt stöd.

Vid den anpassade gymnasieskolan diskuteras det i programlagen runt kunskapssyn, centrala begrepp och pedagogik, hur kunskaperna förmedlas samt hur kunskapsutvecklingen sker. Diskussionerna om kunskap handlar om olika uttrycksformer såsom fakta, förståelse, färdighet samt förtrogenhet och hur de samspelar med varandra. Personalen strävar efter att eleverna blir medvetna om att nya kunskaper och insikter är förutsättningar för deras personliga utveckling. Lärarna utgår från den enskilda elevens behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande, det är av största vikt att stärka varje elevs självförtroende samt vilja och förmåga att lära.

Vid Individuella programmet bedömer och utvärderar läraren elevens kunskaper utifrån ämnesområden och i stället för betyg skriver lärare omdömen. De fyra elever som tog studenten från Individuella programmet erhöll ett Gymnasiebevis. Vid Nationella programmet sätts betyg på varje avslutad kurs. För godkända kurser ges betygen E, D, C, B eller A. Klarar eleven inte kraven för betyget E får hen inget betyg.

Lärarnas bedömning är att eleverna under läsåret 2022/2023 utvecklat flera färdigheter. Inför varje skoldag är personalen noga med förberedelse och struktur, vilket många gånger kan vara avgörande om elever blir delaktiga och aktiva under lektionen. Personalen strävar så långt som möjligt att försöka ge varje elev en individanpassad undervisning.

Kunskaperna som elever vid Individuella programmet uppnått i fram för allt ämnesområdet språk och kommunikation är till stor del kopplat till samarbetet med SPSM (specialpedagogiska skolmyndigheten). Ämnesområdet språk och kommunikation är viktigt i syfte att eleverna ska kunna samspela med andra, förstå sig själv och kunna påverka. Personalen har aktivt fördjupat sina kunskaper inom TAKK (Tecken som alternativ och kompletterande kommunikation) i syfte att ge eleverna fler möjligheter att kommunicera för att samspela och tolka språkligt budskap, vilket förhoppningsvis leder till större förståelse i de andra ämnesområdena. Flertalet elever vid Individuella programmet ligger på grundläggande kunskapsnivå och mycket av innehållet i det som finns i kursplanerna kan vara svårt för eleverna att fördjupa sig inom, det handlar främst om att delta och uppleva. Elevernas intresse för att använda sin iPad har ökat under läsåret i takt

med att appen ”skolstil” används mer i undervisningen. Eleverna har använt ”skolstil” till att lösa uppgifter i sina arbetsböcker vilket också bidragit till ökad självständighet kring lärandet.

Vid Nationella programmet jobbar lärarna i samråd kring bedömning i syfte att kvalitetssäkra en rättvis och säker betygssättning. Lärarna förtydligar och konkretiserar för eleverna betygskriterierna och förklarar kunskaper och mål. Lärarna bryter ner målen i kurserna och förklarar dessa noggrant för eleverna eftersom det ibland kan upplevas som abstrakta begrepp och svåra att förstå kring vilka kunskaper som eftersträvas för varje betygsnivå.

Uppföljning av förra årets utvecklingsområden, gymnasiesärskolan

I syfte att öka måluppfyllelsen kring tillgängliga lärmiljöer och i projektet ”lära för livet” vid Individuella programmet framkom vid en kartläggning att det fanns ett behov av att höja kompetensen bland all personal kring TAKK (Tecken som alternativ och kompletterande kommunikation). Under läsåret 2022/2023 genomförde all personal vid Individuella programmet, såväl lärare som assistenter, en verksamhetsnära fortbildning genom SPSM i syfte att använda flera olika kommunikationssätt i undervisningen med eleverna och därmed bidra till ökad tillgänglighet i lärmiljö. Effekterna av projektet kring TAKK har varit framgångsrikt och vid utvärdering av projektet i slutet av läsåret framkom att personalen använder tecken i större utsträckning i kommunikationen med eleverna och upplever att samtalet med eleverna blivit mer fördjupad och att de förstår mer av innehållet i dialogen. Personalen har även arbetat fram en större repertoar av ord och de påminner varandra om att teckna även inom arbetslaget, de har också upptäckt att de pratar saktare när de tecknar vilket ökar tillgängligheten för eleverna. Eleverna reagerar mer och tydligare när personalen använder tecken och bilder som stöd i kommunikationen och det blir en lugnare lärmiljö för det vardagliga pratet har minskat.

Vid Nationella programmet har det inringade målet kring den tillgängliga lärmiljön främst handlat om den sociala lärmiljön. Utvecklingsarbetet är att med kommunikation få fler samtal mellan elever och att de hittar former för att prata med varandra och inte enbart mellan elever och personal. Målet är att ha tillgång till lämpliga platser och aktiviteter där eleverna kan känna delaktighet i syfte att de vardagliga samtalen ska äga rum, vilket gör att eleverna bli rustade för ett självständigt vuxenliv.

”I elevernas ”uppis” är de aktiva med pussel, spel, bild, samtal kring nyhetsinslag kan äga rum som visas på elevernas tv. Vuxennärvaro i samband med de rastaktiviteter som erbjuds ger goda förutsättningar till delaktighet i ett socialt samspel. Här ser man tydligt att den tillgängliga lärmiljön blivit bättre och har resulterat i trygga och delaktiga elever över lag. Devisen ”Mår man bra så lär man sig bra” är något som synliggjorts alltmer genom vårt arbete med den tillgängliga lärmiljön.⁵⁶”

⁵⁶ Citat av en av kommunens rektorer

Vid Nationella programmet har även fokusområdet kring att utveckla APL (arbetsplatsförlagt lärande) och fördjupa samarbete med näringslivet implementerats fullt ut kring årshjul och strukturer. Lärarna lyckades mycket bra med att ordna APL- platser till elever i årskurs tre under läsåret 2022–2023. Det kan dels bero på att det finns ett strukturerat arbetssätt kring att planera kring före, under och efter APL för varje enskild elev, dels att samarbetet med aktuella företag har varit mycket bra.

Utvecklingsområden inför läsåret 2024/2025

Målet i det systematiska kvalitetsarbetet är att hålla i och hålla ut när det gäller TAKK vilket innebär att när det är implementerat fullt ut används kommunikationsstödet av all personal genomgående i dialog med eleverna. Det som kan utvecklas inom fokusområdet ”lära för livet” är att arbeta ytterligare med fem grundförmågor: ansvar, reflektion, samarbete, kreativitet och kommunikation.

Det som kan utvecklas på Nationella programmet är att lärarna kan bli bättre att tänka på att eleverna ska ha med sig ”livskunskaper” som innefattar den sociala lärmiljön.

Ledningsgruppens rekommendation

Även om Piteås resultat fortfarande är mycket goda och i regel ligger över såväl rikets som jämförbara kommuners resultat visar årets kvalitetsrapport likafullt på en allmän negativ trend i resultatutvecklingen. Trenden blir synlig genom hela skolväsendet, från förskolornas verksamhet upp till och med gymnasiet resultat. Även om resultaten faller för såväl flickor som pojkar är det framför allt flickornas resultatutveckling som oroar då denna är anmärkningsvärt stor och även tycks präglad regionen som helhet.

Åtterrapporten från förra årets kvalitetsrapport, läsåret 2021/2022, (Bilaga 1) belyser flickornas försämrade resultatutveckling till viss del, likafullt anser utbildningsförvaltningens ledningsgrupp att en djupare analys behöver göras som även kan leda fram till någon form av handlingsplan för att vända den negativa trenden. Ledningsgruppen tycker även att det vore önskvärt att denna analys och handlingsplan utarbetas i samråd med Skolverket i samband med vårens erbjudna kvalitetsdialog.

Utifrån ovanstående analys rekommenderar förvaltningens ledningsgrupp Barn- och utbildningsnämnden att utdela följande uppdrag till förvaltningschef:

- Inom ramen för Skolverkets kvalitetsdialog djupare analysera flickornas försämrade resultat samt utifrån analysen utarbeta en handlingsplan för att vända den negativa trenden.

Uppdraget skall vara genomfört och redovisas för nämnden i december månad 2024.

Piteå 2024-02-26

Malin Westling, Förvaltningschef